Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 482 ՇԱԲԱԹ 10 ՕԳՈՍՏՈՍ 1885 (Ն. Տ.) 22 ՕԳՈՍՏՈՍ 1885 12 ԶԻԼԳԱՏԷ 1302

40 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

[illegible] غلطه‌ده نورادونکیان خاننده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արծաթ	200
» » Վեցամսեայ » »	100
» » Եռամսեայ » »	50
Գաւառաց » և տեղական Թղթատարով տարեկան » »	240
Գաւառաց համար և տեղական Թղթատարով վեցամսեայ » »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան ֆրանք	56
» » վեցամսեայ »	28

Դրսէն ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է, Խմբագրութեան ղրկուած ոեւէ նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆՔ ԿԸՆԴՈՒՆՈՒԻՆ
ԻՍԹԸՐՆ ԷՃԸՆՍԻ
Գործակալութեան ձեռամբ, Գարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՈՒՐԲԱԹ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ
ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ

ՄԱԿԱՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

Վերջապէս Մակար Սրբազան Կաթողիկոս եղաւ։ Շաբթուս մեծ լուրն այս է։ Այս լուր տակաւին հաղորդուած չէ Պատրիարքարանի. պաշտօնական հեռագիր չէ եկած դեռ Կ. Պոլիս։ Բայց լուրը պաշտօնապէս հրատարակուած է արդէն Բեդրսպուրկի, Մոսքուայի, Օտէսայի և Տփղիսի լրագրաց մէջ, ինչպէս ամենէն առաջ ծանոյց մեր յարգոյ Թղթակիցն ի Բեդրսպուրկ։

Թէ այս լուր ի՛նչ տպաւորութիւն ըրաւ մեր վրայ, երկարօրէն բացատրեցինք մեր երեքշաբթի աւուր թուով։ Մեր ցաւօք սրտի իմացանք որ Ռուսիոյ Վեհ. Կայսրը չէ բարեհաճեր վաւերացնել Ամեն. Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանին ընտրութիւնն. որովհետեւ կը տեսնէինք թէ Ն. Սրբազնութեան վրայ միաբանած էին Թուրքիոյ և Ռուսիոյ ազգայինք. մինչ հաստատեալ Կաթողիկոսին վրայ յայտնի է թէ Ազգին մէկ փոքր մասը միայն միաբանած կրնար համարուիլ։

Այդ փոքր մաս գլխաւորապէս եկեղեցական դասն է, թէ՛ ի Ռուսիա և թէ՛ ի Թուրքիա։

Շաբթուս սկիզբէն ի վեր առիթ ունեցանք հաւաքելու այս ծանր խնդրութեան առթիւ եկեղեցական, երեսփոխանական, վարչական և ժողովրդական շրջանակներու մէջ արտայայտեալ տպաւորութիւններն, և ուշադրութեամբ դիտեցինք թէ Մակար Սրբազանին կաթողիկոսացման լուրն ոմանց կարծած աննպաստ տպաւորութիւնը չէր ըրած հայ արքեպիսկոպոսներու, եպիսկոպոսներու, վարդապետներու և քահանաներու վրայ։

Եկեղեցական ակումբներու մէջ կը խորհուի թէ Մակար Սրբազանին կաթողիկոսացման խնդիրն անպատճառ Սահմանադրութեան բանաբարման խնդիր մը նկատելու չենք. որովհետեւ ռուս կառավարութիւնն սկիզբէն ի վեր յայտարարած էր թէ Էջմիածնի կաթողիկոսին ընտրութիւնը Թուրքիոյ Հայոց Սահմանադրութեան օրինօք կամ Կ. Պոլսոյ Ազգ. Ժողովոյն որոշած տնօրինութեամբք չի կրնար կատարուիլ, այլ Պալաժենեայով։ Ռուսիա երբեք չպիտի ճանչէ մեր Սահմանադրութիւնը՝ զոհելով իւր Պալաժենեան, և հետեւապէս մեր սահմանադրական իրաւունքներ խնդրոյ ներքեւ չեն։— Եկեղեցւոյ օրէնքով, անշուշտ պէտք էր որ Ազգին մեծամասնութեան ընտրածը կաթողիկոս հռչակուէր, բայց քանի որ Պալաժենեան կայ ու կը մնայ, Էջմիածնի հայրապետք այդ օրէնքով պիտի ընտրուին, և մենք չենք կրնար երբեմն ընդունիլ և երբեմն մերժել մի և նոյն օրինօք ընտրեալ կաթողիկոսներն։ Անոնք Ռուսիոյ Հայոց համար օրինաւորապէս ընտրեալ կաթողիկոսներ են, և մեզ համար եւս այնպէս պէտք է լինին մինչեւ որ Օրէնքն իսկ փոխուի։ Ջանանք ուրեմն Պալաժենեան վերաքննել տալու. բայց զգուշանանք փոփոխել տալէ Պալաժենիոյ ընտրական մասը. զի այդ ընտրական եղանակ ճշմարտապէս համաձայն է մեր Եկեղեցւոյ ոգւոյն և աւանդութեանց, և ժողովրդային ազատական եղանակ մ'է կաթողիկոսի ընտրութեան, և ո՜ գիտէ, եթէ Սահմանադրութեան մէկ երկդիմի պարբերութիւնը չի կաշկանդէր զմեզ և եթէ գաւառք ուղղակի մասնակցէին երկրորդ պատուիրակներով, կաթողիկոսական ընտրութեան ելքը բոլորովին տարբեր կրնար լինել։

Խնդրոյն օրինական կողմն այսպէս նկատելէ յետոյ, դիտել կը տրուի թէ Մակար Սրբազան կը գտնուէր Եկեղեցական Համագումար Ժողովոյ ցանկին գլուխն։ Այս կ'ապացուցանէ բացարձակապէս և միանգամ ընդ միշտ, թէ Թուրքիոյ Հայոց եկեղեցական մասը բոլորովին արժանաւոր կը համարէր զՄակար Սրբազան Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Աթոռին վրայ բազմելու։ Դիտել կը տրուի նաեւ թէ Ազգ. Ժողովոյ 16 եկեղեցական Երեսփոխանաց ամենքն ալ Մակար Սրբազանի անունը դրած էին Եռանուն Ցանկին մէջ։ Բայց Երեսփոխանութիւնք գ'ուր երրորդ ընտրելին իսկ չըրաւ եկեղեցականութեան առաջին ընտրելին։ Անցեալ տարի Երեսփոխանութիւնն ունէր երեք ընտրելիներ, Ներսէս Պատրիարք, Խրիմեան Հայրիկ և Մելքիսեդեկ Սրբազան, որոց երեքն ալ անհատապէս Մակար Սրբազանէն առաւել արժանաւոր կը համարուէին։ Բայց այս տարի, երբ՝ հոգելոյս Պատրիարքին վախճանմամբ՝ հարկ եղաւ ո՛ և է անուն մը դնելով լնուլ Եռանուն Ցանկն, Երեսփոխանութիւնը դարձեալ չբարեհաճեցաւ Մակար Սրբազանին անունը գէթ երրորդ ընել։ Եկեղեցականք Ազգ. Ժողովոյ այս ընթացքը շատ ճարտար չեն գտներ, և կ'ըսեն թէ այդ պատճառաւ Ռուսիոյ հայ եկեղեցականութիւնը մեր Ազգ. Ժողովոյ ընթացքին դէմ զայրացաւ։ Գտնուեցան Սինոդի և Միաբանութեան անդամներ և մինչեւ իսկ Առաջնորդներ, որք գանգատեցան թէ Թուրքիոյ Հայք կաթողիկոսութիւնն իրենց սեփականել կ'ուզեն։ «Միթէ Ռուսիոյ հայ եկեղեցականութիւնն ստորի՞ն և անարժա՞ն մարմին մ'է, որ անոր մէջէն ո՛չ ոք Կաթողիկոս ընտրուի, կամ գէ՛թ երեք Ընտրելեաց Ցանկի մը մէջ դրուելու արժանաւոր համարուի։ Թուրքիոյ Հայք մօտաւորապէս երկու միլիոն են և մենք՝ մէկ միլիոն։ Երկու անգամ անոնցմէ Կաթողիկոսներ բազմեցան Էջմիածին. Ներելի չէ՞ միթէ որ անգամ մ'ալ մեզմէ ընտրուի Կաթողիկոսն։» Ի հաստատութիւն այս գանգատանաց, Պոլսէնակ բարձրաստիճան եկեղեցականք ոմանք կը յիշեցնեն մեզ թէ իրենց սիրեցեալ գլուխն՝ հանգուցեալ Պատրիարքը՝ Կաթողիկոսական Յանձ. Նախաժողովոյ մի կարեւոր նստին մէջ, յորում կը խորհրդակցուէր Մակար Սրբազանի ընտրութեան և հաստատման պատահականութեան վրայ, յայտարարած էր եռանդագին թէ «արդարութիւն և իմաստութիւն է որ այս անգամ ալ Կաթողիկոսը Ռուսիոյ Հայոցմէն ընտրուի, մանաւանդ երբ անոնց մէջ կայ ընտրելի մը որ [illegible] ամենայն ընտրելեաց արժանաւորագոյն է։» Այսպէս յայտարարած, և Մակար Սրբազանի ընտիր հանգամանաց վրայ երկարօրէն խօսած էր Ներսէս Սրբազան։ Բայց իւր յորդորներ ուշադրութեան չառնուեցան։

Էջմիածնէն բաժնուելու կամ Նորահաստատ Կաթողիկոսին անունը Թուրքիոյ Հայոց եկեղեցիներուն մէջ չյիշատակելու առաջարկը սարսափահար կ'ընէ մեր եկեղեցականները։ Նոքա կ'ըսեն թէ իրենց սրբազան պարտաւորութիւն է հսկել ազգային-եկեղեցական միութեան անխախտ պահպանման վրայ. և հետեւապէս իրենց եկեղեցական ուխտին դէմ մեղանչած կը լինին եթէ գործիք լինին այդպիսի յախուռն խորհրդոց։ Մակար Սրբազանի արժանեաց վրայ եկեղեցական դասուն մէջ շատ աւելի համարում կը տեսնուի քան աշխարհական դասուն մէջ։ Նոքա կ'ըսեն թէ Մակար Կաթողիկոսի օրով Հայաստանեայց Եկեղեցին անշուշտ չպիտի կործանի, և պէտք չունինք անպատճառ ենթադրելու թէ ռուս կառավարութիւնն Հայ Եկեղեցին կործանելու համար միայն հաստատած է զՆ. Սրբազնութիւն։ Զարին որոշման կրնան տրուիլ ուրիշ շատ տեսակ մեկնութիւններ, որք այնքան յուսահատական չլինին։ Օրինակի համար, Զարը կրնայ Ռուսիոյ հայ եկեղեցականութեան պահանջմանց ու գանգատանաց գոհացում մը տալու փափաքած լինել, (մանաւանդ որ գիտենք թէ Ռուսիոյ բարձրաստիճան հայ եկեղեցականք թէ՛ Ընտրողական Ժողովոյն մէջ և թէ՛ Ժողովէն դուրս և ընտրութենէն ետքն ո՛րպիսի ջանքեր ըրին Մակարի հաստատումն յաջողցնելու համար։) Նաեւ ռուս կառավարութիւնը կրնայ խնդիր ունեցած լինել Մելքիսեդեկ Սրբազանի անձին դէմ. կրնայ հաստատել ուզած լինել այն սկզբունք թէ Կաթողիկոսութիւնը Թուրքիոյ Եպիսկոպոսաց առանձնաշնորհումը պէտք չէ նկատուի. կրնայ, կէս դարու կիրառութենէ մը յետոյ, արդեամբ ի գործ դնել ուզած լինել Պալաժենիոյ այն տրամադրութիւն որով ինք արտօնեալ է նա՛եւ երկրորդ ընտրեալը Կաթողիկոս հռչակելու։ Այս ամեն նկատումներով, որոց ո՛չ մին հաւաստ կը միտի Հայ Եկեղեցին կործանել, Ռուսիոյ Նախարարաց Խորհուրդն և Զարը կրնան պատշաճ դատած լինել Մակար Սրբազանի հաստատումն։ Ամեն պարագայի մէջ, եթէ ռուս կառավարութիւնը նաեւ ազգամաշ դիտում մ'ունէր, գիտցած է զայն սքօղել 50 տարի յառաջ հաստատեալ օրէնքի մը ծածկոյթին տակ։ Այդ ծածկոյթը պատռելու համար մենք եւս նոյն կռուանին վրայ կենալու էինք, այսինքն գաւառներէն պատուիրակներ ղրկելու էինք, և յայնժամ թերեւս Մակար երկրորդ իսկ չէր լինէր, և որչափ ալ փափաքէր կաթողիկոսացնել զՄակար, ռուս կառավարութիւնն օրինաւորապէս կատարեալ ընտրութեան մը դէմ առարկութիւն չէր կրնար ընել։ Մեր բռնած ընթացքը ռուս կառավարութեան իրաւունք պիտի տայ Օրէնքն իւր կողմ առնուլ, մինչ աւելի ճարտարմտութեամբ մեք կրնայինք մեր կողմ ունենալ Օրէնքին ոյժն, և հասնիլ մեր ամենուս նպատակին, եթէ ամենուս նպատակն էր որ Մակար Սրբազան Կաթողիկոս չլինէր։

* * *

Ահա՛, այսպիսի նկատումներով, եկեղեցական ակումբներու մէջ սաստիկ հակակրութիւն մը չենք տեսներ ո՛չ Մակար Սրբազանի անձին դէմ, ո՛չ ալ Ն. Սրբազնութեան հաստատման դէմ։ Կը տեսնենք մանաւանդ խորին զարհուրանք ո՛ և է ձեւով ու պատրուակով ազգային հերձուած մը յարուցանելու գաղափարին դէմ։ Թերեւս, կ'ըսեն, Ազգին թշնամիներն, և գուցէ ռուս կառավարութիւնը, կը փորձէ դրդել Թուրքիոյ Հայերն Էջմիածնէն բաժնուելու, Ամենայն Հայոց Հայրապետութիւնն եւս առաւել տկարացնելու համար։ Ինչո՞ւ համար անխոհեմ ձեռնարկով մի առիթ տանք իւր այս տխուր դիտաւորութեան իրագործման։ Եւ ի՞նչ կը շահինք մերժելով զՄակար. միթէ պիտի ահաբեկի՞ ռուս կառավարութիւնն, և միթէ այդով պիտի պարտաւորե՞նք զնա հրաժարելու վէտօյի իրաւունքէն. կամ միթէ, չճանչելով զՄակար, պիտի մղե՞նք զՆ. Սրբազնութիւն հրաժարական տալու. բան մը զոր չի կրնար ընել, քանի որ՝ նախ քան զհաստատութիւնն՝ ի հարկէ ռուս կառավարութիւնն Ն. Սրբազնութենէն խոստում առած էր կաթողիկոսական պաշտօնը վարելու. կամ, վերջապէս, չճանչելով զնորահաստատ Կաթողիկոսը, մեր Սահմանադրական օրէնքն ընդունի՞լ պիտի տանք ռուս կառավարութեան։ Բոլոր ասոնք անհնարութիւններ են, կ'ըսուի, և մեր մերժման միակ հետեւանքը պիտի լինի վիհ մը բանալ Էջմիածնի և Թուրքիոյ Հայոց մէջ, որ թերեւս ճշդիւ ռուս կառավարութեան ուզած բանը լինի։ Իսկ եթէ կը փափաքինք՝ մերժողական ընթացք մը բռնելով՝ պարտաւորել Նոր Կաթողիկոսը մեզ գոհացում տալու ապագայ մասնակցութեան խնդրոյն մէջ, ասոր միակ միջոցն է՝ զինք ճանչնալու առթիւ՝ քաղաքավարօրէն յուզել զայս խնդիր, և հետամուտ լինել անոր կարգադրման, չմոռնալով սակայն թէ, Պալաժենիոյ ընտրական եղանակն աշխարհի լաւագոյն եղանակն է Կաթողիկոս մ'ընտրելու համար։ Մնաց որ, կ'ըսուի, Նոր Կաթողիկոսն իւր առջեւ ունի ազգային-եկեղեցական ծանր խնդիր մը, վարժարանաց խնդիրն. և ո՞րն օգտակար է այս խնդրոյ գոհացուցիչ կարգադրման համար. ունենա՞լ Կաթողիկոս մը, որ Ազգին երկու երրորդ մասէն տարամերժեալ է. թէ Կաթողիկոս մը, որ կրնայ ըսել և զգալ թէ իւր կռնակն ունի ամբողջ Ազգը . . .

* *

Մեք դիտաւորութիւն չունինք, այս հակիրճ տեսութեան մէջ, քննելու այս և այսպիսի կարծիքներ ու տպաւորութիւններ, որք կ'արտայայտուին եկեղեցական ակմբոց մէջ. Մեք զանոնք կ'արտագրենք պարզապէս յարգոյ ընթերցողաց տեղեկութեան համար միայն։ Խնդրոյն այս նոր և անհաճոյ երեւոյթին վրայ մեր կարծիքն արդէն յայտնած ենք, և այսօր ո՛չինչ ունինք աւելցնելու կամ զեղչելու։ Չենք ուզեր մանաւանդ մեր կողմէ կանխագատել ո՛ և է կէտ։ Չգիտենք թէ Ազգ. Ժողովն ի՛նչ ընթացք պիտի բռնէ։ Առայժմ հարկաւ սպասողական դիրք մը պիտի բռնէ մինչեւ որ Սինոդին կամ Նորահաստատ Կաթողիկոսին կողմէ պաշտօնական զեկուցում մը լինի։ Պէտք է մանաւանդ սպասել նոր և մանրամասն տեղեկութեանց, գիտնալու համար, որչափ հնար է, թէ ի՛նչպիսի նկատումներով և ի՛նչպիսի պայմանաց մէջ Զարն անտես ըրած է զՄելքիսեդեկ Սրբազան և վաւերացուցած է զՄակար Սրբազան։ Առանց այդպիսի ճշգրիտ տեղեկութեանց, կարելի չէ վերջնական կարծիք մը յայտնել, և պէտք է շատանալ տպաւորութիւններ իմանալով այսպիսի նորալուր և նորատեսիլ երեւոյթի մը առթիւ, մինչեւ որ առաջին վայրկենի յուզումն անցնի, և թեթեւօրէն արտայայտեալ տպաւորութիւնք տեղի տան լուրջ համոզումներու և ծանրախոհ նկատումներու, զորս ի հարկէ յառաջ պիտի բերեն իրաց վիճակին պաղ արեամբ քննութիւնն և խնդրոյն նախընթաց պարագայից և հաւանական հետեւանաց մէկ առ մէկ և ապահով կշռադատութիւնը։

* *

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ ՏՈՒՐՔԸ

Ազգը քանի մը տարի պարտաւորիչ տուրք մը պիտի վճարէ Երուսաղեմի վանքին դիզեալ պարտքը բառնալու համար։ Այս տուրք արու անհատի գլուխ հաստատուած է, չափահաս թէ մանուկ, ի գաւառս 3 ական ղրուշ, և ի Կ. Պոլիս 5 ական ղրուշ։ Գաւառաց մէջ 3 ական ղրուշը զինուորական տուրքին հետ միասին կը հաւաքուի։ Կ. Պոլսոյ մէջ Թաղ. Խորհուրդք պիտի հաւաքեն, և եթէ ոմանք զլանան, Երուսաղեմի Խորհրդարանական Յանձնաժողովը Կառավարութենէն իշխանութիւն ունի պարտաւորիչ եղանակաւ գանձելու։ Կ. Պոլսոյ բնիկները միայն պիտի մասնակցին 5 ական ղրուշի նպաստին, և պանդուխտներն իրենց հայրենի գաւառին մէջ 3ական ղրուշ պիտի վճարեն զինուորական տուրքին հետ։

Բայց աստ դիտողութիւն մը կը ծագի։

Կ. Պոլսոյ մէջ, ընտանեաց տէր և չքաւոր Հայ մը կրնայ քանի մը մանչեր ունենալ, մինչ բարեկեցիկ ազգային մը կրնայ բնաւ մանչ զաւակ չունենալ։ Այսպիսի մարդ մը 5 ղրուշ միայն պիտի վճարէ, մինչ աւելին պահանջել պարտականութիւն և արդարութիւն է, իսկ աւուր ապրուստ հազիւ հայթայթող շատ մը արհեստաւորներ իրենց կարողութեան չափէն վեր մասնակցութիւն մը պիտի ունենան այն միակ պատճառաւ որ իրենց զաւակները մանչեր են։

Գաւառաց մէջ այս անպատեհութեան առաջքն առնուած է, կարգադրութեամբ մը, որով թէպէտ զինուորական տուրքին քանակութիւնն այր անհատներու թուոյն վրայ կը հաստատուի, բայց բաշխումն ըստ կարողութեան կը սահմանուի։ Կը կարծենք թէ այսպէս պարտի լինել նաեւ Կ. Պոլսոյ Թաղերուն մէջ։ Պիտի որոշուի թէ, ըստ վերջին մարդահամարին, իւրաքանչիւր թաղ ո՛րչափ արու ազգային կը պարունակէ. և յետոյ Թաղ. Խորհուրդները նոյն թուոյն համեմատ վճարել հարկ եղած գումարը պիտի բաժնեն թաղեցւոց վրայ, ըստ կարողութեան նոցին։ Շնորհիւ այս կարգադրութեան, Երուսաղեմի տուրքին վճարումը ծանր բեռ մը չպիտի լինի Կ. Պոլսոյ ազգայնոց վրայ։ Զի երբ գաւառացիք 3 ական ղրուշը կը վճարեն, սկզբամբ ծանր չէ Կ. Պոլսեցւոց համար՝ վճարել 5 ական ղրուշ. բաւական է որ բաշխման մասին նոյն արդար տնօրինութիւնն ի գործ դրուի նա՛եւ ի Կ. Պոլիս։

Դիտողութեան արժանի ուրիշ կէտ մը սա է թէ, փորձովք հաստատուած է թէ, յոյժ դանդաղ կ'ընթանան ամեն ընդհանրական գործեր կամ հաւաքումներ, որք թողուած են Թաղ. Խորհրդոց։ Այս պատուարժան մարմինք տոգորեալ են ընդհանրապէս թաղային յոյժ անձուկ ոգւով մը։ Պատրիարքարանի գործերը դիւրացնելու մեծ յօժարակամութիւն չունին։ Հետեւապէս, չափազանց լաւատեսութիւն է ակնկալել թէ մեծ խնամ պիտի տանին Երուսաղեմի տուրքը ժողվելու, եթէ մասնաւոր մղում մը չտրուի անոնց։ Մեր կարծեօք, երբ մեր գաւառացի բազմակարօտ և բազմաչարչար եղբարք նոյնպէս պարտաւորիչ դրութեամբ մը կը վճարեն իրենց բաժինն, արդարութիւն է որ ի Կ. Պոլիս գործը Թաղ. Խորհրդոց բարեյօժարութեան և եթ թողուլ բաւ չհամարուի։

— 125 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ Գ.

ԽՈՒԹՔ

Սակայն կ'երկարէր այս տաժանելի նաւարկութիւն։ Փետրվար 2ին, չուելէն վեց օր յետոյ, Մագուարի տակաւին չէր տեսներ Օքլանտի եզերքը։ Քամին լաւ էր սակայն, և կը շարունակէր փչել արեւմտեան հարաւէն։ Բայց հոսանքը դէմ կուգար նաւին, և աւելի կը յամրացնէր անոր ընթացքը։ Ալեծուփ ծովը կը կոծէր անոր վերին մասերն և կը ճարճատեցնէր անոր փայտակերտ շրջանակներն, այնպէս որ դժուարաւ կը վերականգնէր ալեաց խոռոչներուն մէջէն։ Կայմակալ պարաններն ու սարանները, լաւ ձիգեալ չլինելով, ալեկոծ նաւուն մի կամ միւս կողմ տատանած ժամանակ՝ ուժգնապէս ցնցուելով կ'երերային։

Բարեբաղդաբար, Ուիլ Հալլէյ, իբրեւ քիչ փութաջան մարդ, ուժ չէր տար առագաստներուն, վասն զի բոլոր կայմերը կը տապալէին անխրկապաբար։ Ուստի Ճօն Մանկլս կը յուսար որ այդ անպիտան նաւ՝ առանց ուրիշ ձախողանաց՝ պիտի հասնէր ի նաւահանգիստ. բայց ցաւ կ'զգար իւր ընկերաց անհանգստութեան վրայ։

Սակայն ոչ տիկին Հէլէնա, ոչ Մարի Կրանթ չէին տրտնջեր, թէ և հեղեղանման անձրեւ մը զանոնք արգելափակ կը պահէր նաւուն գոգին մէջ։ Անդ, օդի պակասութիւնն եւ նաւուն ցնցումը սաստկապէս կը նեղէր զանոնք։ Այս պատճառաւ յաճախ նաւուն տախտակամածը կ'ելնէին՝ դիմագրաւելով օդին դէշութիւնը, մինչեւ որ դժնդակ քամին վերստին վար իջնելու հարկադրէր զանոնք։ Ուստի նորէն կը մտնէին այն նեղ ծակն, որ աւելի վաճառաց շտեմարան լինելու յարմարութիւն ունէր՝ քան թէ ուղեւորաց և մանաւանդ ուղեւորուհեաց բնակարան լինելու։

Յայնժամ իրենց ընկերները կը ջանային զբաղեցնել անոնց միտքը։ Բականել իւր պատմութիւններով ժամանակն սպաննել կը փորձէր, բայց շատ չէր յաջողէր։ Արդարեւ, միտքերն, այս վերադարձի ուղւոյն վրայ մոլորելով, վհատած էին։ Բամբայից կամ Աւստրալիոյ վրայ աշխարհագրին ըրած ճառախօսութիւններն ո՛րչափ ուշադրաւ էին երբեմն, այնչափ Նոր-Զելանտայի վրայ ըրած խորհրդածութիւնները ցուրտ անտարբերութեան կը հանդիպէին։ Որովհետեւ առանց յօժարութեան, և առանց հաճոյման, առանց կամաց և գրեթէ ճակատագրին ճնշման տակ կ'ուղեւորէին յայդ աղետալի յիշատակներով լի Նոր երկիր։ Մագուարի ուղեւորաց մէջ ամենէն արգահատելին էր Լորտ Կլէնարվան։ Յոյժ քիչ կը տեսնուէր նաւուն գոգին մէջ. չէր կրնար տեղ մը նստիլ։ Իւր ջղային գրգռեալ բնութիւն չէր կրնար չորս նեղ տախտակորմի մէջ բանտարկեալ կենալու հանդուրժել։ Ցերեկները, մինչեւ իսկ գիշերներն ալ, առանց հոգ ընելու հեղեղանման անձրեւն և ծովու ծփանքները, նաւուն տախտակամածին վրայ կը մնար, մերթ արմուկովը նաւուն ներքնափակ կողին կրթնած, մերթ ալ տենդային յուզմամբ քալելով։ Աչերն անդադար ծովուն լայնատարր տարածութեան վրայ սեւեռած էին։ Իւր դիտակն, օդին կարճատեւ հանդարտութեան ժամանակ, յամառութեամբ կը պտտէր անհուն միջոցին մէջ։ Կարծես թէ կը հարցափորձէր ծովուն մունջ կոհակներն։ Եթէ ձեռքէն գար, մէկ շարժմամբ պիտի պատառէր հորիզոնը ծածկող մէգը, շեղջաբարդ գոլորշիները։ Չէր կրնար համակերպիլ, և իւր դէմքը դառն վիշտ կ'արտայայտէր։ Զօրեղ մարդ, մինչեւ ցայնժամ երջանիկ և կարող, որ յանկարծ կը կորսնցնէր իւր կարողութիւնն ու երջանկութիւնն։

Ճօն Մանկլս չէր զատուէր անկէ, և կը հանդուրժէր օդին խստութեանց։ Այն օրը, Կլէնարվան, մէգին մէջ խրամատ մը բացուածին պէս, հորիզոնը կը զննէր յամառ կամակորութեամբ։ Ճօն Մանկլս քովը գնաց։

— Ձեր Ազնուութիւնը ցամա՞քը կը փնտռէ, հարցուց նմա։

Կլէնարվան բացասական նշան մ'ըրաւ գլխովը։

— Եւ սակայն, յարեց երիտասարդ նաւապետն, անշուշտ մեծ փափաք պարտիք ունենալ այս նաւէն դուրս ելնելու։ Արդէն երսուն-վեց ժամ առաջ պարտ էինք տեսնել Օքլանտի փարոսները։

Կլէնարվան չէր պատասխաներ։ Այլ կը նայէր միշտ, և վայրկեան մը չափ իւր դիտակն հորիզոնին ուղղեալ մնաց։

— Ցամաքն այդ կողմը չէ, ըսաւ Ճօն Մանկլս, հաճեցէք նաւուն աջ կողմը նայիլ։

— Ինչո՞ւ համար, Ճօ՛ն, պատասխանեց Կլէնարվան. ես ցամաքը չեմ փնտռեր։

— Ի՞նչ կ'ուզէք ուրեմն, Մի՛լորտ։

— [illegible], Տընգա՛ն, պատասխանեց Կլէնարվան բարկութեամբ։ Այս ծովափանց մօտ, այս ծովերուն մէջ պարտի գտնուիլ, ծովահէնի շարաչար արհեստը գործելով։ Այս կողմերն է, կ'ըսեմ քեզ, Ճօ՛ն, այս նաւական ուղւոյն վրայ ընդ մէջ Աւստրալիոյ և Նոր-Զելանտայի, և ես նախազգացում ունիմ թէ պիտի հանդիպինք նմա։

— Աստուած պահէ մեզ այդ հանդիպումէ, Մի՛լորտ։

— Ինչո՞ւ համար, Ճօ՛ն։

— Ձեր Ազնուութիւնը կը մոռնայ մեր վիճակն։ Ի՞նչ կրնանք ընել այս երկկայմին մէջ, եթէ Տընգան մեզ հալածէ։ Եւ ոչ իսկ կրնա՞նք փախչիլ։

— Փախչի՛լ, Ճօ՛ն։

— Այո՛, Մի՛լորտ, չենք կրնար փախչիլ, հետեւաբար կը բռնուինք, և այն թշուառականաց ձեռքը կ'իյնինք, և Պէն Ճօյս արդէն փորձով ցոյց տուաւ թէ չընկրկիր ոճրագործութեան առջեւ։ Մեր կեանքը չեմ մտածեր, մինչեւ ցմահ կը դիմադրենք։ Լա՛ւ։ Բայց յետո՞յ։ Խորհեցէք տիկին Կլէնարվանի վիճակը, Մի՛լորտ, խորհեցէք Մարի Կրանթի վիճակը։

— Խե՛ղճ կանայք, մրմնջեց Կլէնարվան։ Սիրտս կոտրած է, Ճօ՛ն, և երբեմն յուսահատութիւն կը տիրէ վրաս։ Կը թուի ինձ թէ նոր փորձութիւնք կ'սպասեն մեզ, և թէ երկինք մեզ դէմ ելած են։ Դողի մէջ եմ։

— Դո՞ւք, Միլո՛րտ։

— Ո՛չ ինձ համար, Ճօ՛ն, այլ իմ սիրելեաց համար, ձեր իսկ սիրելեաց համար։

— Մի՛ վախնաք, Մի՛լորտ, պատասխանեց երիտասարդ նաւապետն, ոչ ևս պատճառ մ'ունինք երկիւղի։ Մագուարի լաւ չընթանար, բայց վերջապէս կ'երթայ։ Ուիլ Հալլէյ անասնատիպ էակ մ'է, բայց ես աստ եմ և եթէ ցամաքին մօտերը վտանգաւոր թուին ինձ, նաւը նորէն բացը կը բերեմ։ Ուստի այս կողմէ քիչ կամ բնաւ վտանգ։ Բայց, Տընգանի հետ քովէ քով գալէ Աստուած պահէ մեզ, և եթէ Ձեր Ազնուութիւնը կը ջանայ տեսնել զայն, զգուշանալու և մանաւանդ անկէ փախչելու համար միայն պիտի տեսնել։

Ճօն Մանկլս իրաւունք ունէր։ Տընգանի հանդիպումն աղիտաբեր էր Մագուարիի, և կը կասկածուէր անոր հանդիպումէն այդ սեղմեալ ծովերուն մէջ, զոր ծովահէնք կրնային անպատժաբար ասպատակել։ Սակայն, նոյն օրը գոնէ, Տընգան չերեւցաւ, և Թուաֆոլտ-Պէյէն մեկնելէ յետոյ վեցերորդ գիշերն հասաւ՝ առանց Ճօն Մանկլսի երկիւղներուն իրագործման։

Բայց այդ գիշեր սարսափելի պիտի լինէր։ Իրիկուան ժամ ութին յանկարծ մութը կոխեց։ Երկինք յոյժ սպառնալից էին։ Նաւազական բնազդումն՝ արբեցական անզգայութեան յաղթելով՝ ներգործեց Ուիլ Հալլէյի վրայ։ Դուրս ելաւ իւր խցիկէն, աչերը շփելով և խոշոր ու կարմիր գլուխը ցնցելով։ Յետոյ ուժով մը շունչ առաւ, ինչպէս որ ուրիշ մը մեծ գաւաթ մը ջուր խմէր ինքզինք զգաստացնելու համար, և կայմերը քննեց։ Հովը կը զօրանար, և քառորդ մասամբ դէպ արեւմուտք դառնալով՝ Զելանտայի ափանց վրայ կը փչէր լիաշունչ։

Ուիլ Հալլէյ իւր մարդիկը կոչեց բուռն հայհոյութիւններով, բարձր առագաստները ամփոփել և միայն գիշերային առագաստները պարզել տուաւ։ Ճօն Մանկլս հաւնեցաւ այս ըրածին՝ առանց բան մ'ըսելու, վասն զի չէր ուզեր տեսակցիլ այդ բիրտ նաւազի հետ։ Բայց ոչ Կլէնարվան և ոչ ինք չմեկնեցան նաւուն տախտակամածէն։ Երկու ժամ յետոյ բուռն հով մը փչել սկսաւ։ Ուիլ Հալլէյ իւր թակաղակի առագաստները մասամբ ամփոփել տուաւ։

Երկու ժամ անցաւ։ Ծովը կ'ուռէր, Մագուարի ուժգնապէս կը ցնցուէր յատակէն. կարծես թէ ժայռեր կը քերէր։ Սակայն այնպէս չէր։ Իւր ծանր իրանը դժուարաւ կ'ելնէր կոհակներուն վրայ։ Այս պատճառաւ ալիքները նաւուն մէջ կը լցուէին։ Մակոյկն, որ նաւուն աջ կողէն կախուած էր, ալիքներէն յափշտակուելով անյայտ եղաւ։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ազգ. Վարչութեան Քաղաքական Ժողովը գումարեցաւ երէկ ի Պատրիարքարան ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Վսեմ. Նուրեան էֆէնտիի և հետեւեալ խնդիրները տնօրինեց.

Ա.—Ըստ տրամադրութեան Ազգ. Սահմանադրութեան՝ Տեսուչ Խորհրդոց և Ելեւմտից Հոգաբարձութեան ընտրութեան ձեռնարկելով, հետեւեալները կազմակերպեց զայնս.

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Տօքթ. Յովսէփ էֆ. Շիշմանեան
Յովսէփ » Եուսուֆեան
Մկրտիչ » Մանուկեան
Նշան » Փափազեան
Կարապետ » Իւթիւճեան
Մկրտիչ » Մեղպուրեան
Տօքթ. Կոպերնիկ » Հիւնքեարպէյէն

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Միհրան էֆ. Ունճեան
Միհրան » Զօպանեան
Լեւոն » Փափազեան
Խնդիր » Քիւրքճեան
Շնորհք » Նոգաչեան
Պետրոս » Քէրէստէճեան
Յարութիւն » Սահակեան

ԵԼԵՒՄՏԻՑ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Մկրտիչ էֆ. Ճանըմեան
Բեթրոս » Եսմէրեան
Մելքոն » Նազիկեան
Ալիքսան » Խորասանճեան
Անտոն » Աղասեան
Պօղոս » Աստարճեան

Բ.—Տփղիսի կալուածոց նախորդ Հոգաբարձութեան կողմէ պատգամաւորութիւն մը ներկայանալով, Քաղ. Ժողովին ասկէ յառաջ Ազգ. Պատրիարքարանի իրաւասութեան դէմ Տփղիսցւոց կողմէ ի գործ դրուած ապօրէն շարժմանց և գործողութեանց համար ցաւ յայտնեց։ Ատենապետ էֆէնտին բացատրեց այդ ապօրէն շարժմանց ծանր հետեւանքներն, որք օրինական խառնութիւններ կը հրաւիրէին. բայց յարեց թէ Ս. Պատրիարք Հայրն, ի գործ դնելով իւր հայրական իշխանութիւն, տրամադիր էր ներում շնորհել։ Այս յայտարարութեան վրայ, Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ ներում շնորհեցաւ Տփղիսցւոց, և պատգամաւորք ցաւ յայտնելով յիշեալ ըմբոստ շարժմանց համար, Նորին Սրբազնութեան աջը համբուրեցին։ Միանգամայն հարկ եղած յանձնարարութիւններն եղան արգիլելու համար այսպիսի արարքներու կրկնութիւնն, որ օրինաց առջեւ ծանր պատասխանատուութեան ներքեւ կը թողու անոնց հեղինակներն։

Ժողովը ձեռք առնելէ յետոյ Տփղիսի կալուածոց մատակարարութեան խնդիրն, Յանձնաժողով մը կարգեց՝ սոյն խնդրոյն նկատմամբ տրուած նախորդ որոշումներն, Տփղիսի վէճքէն քննելու և տեղեկագրելու համար այն եղանակն, որով կարելի լինի նոյն կալուածոց մատակարարութիւնն ապահովել վէճքէի տրամադրութեանց և Ներք. Վարչութեան սահմանադրական սկզբանց համաձայն։

Հետեւապէս հրահանգ տրուեցաւ նոյն կալուածները մատակարարող առժամանակեայ հոգաբարձուաց՝ որ հարկ եղած տեղեկութիւններն հաղորդեն նորակազմ Յանձնաժողովին։

Յանձնաժողովոյ անդամք են

Յակոբ էֆէնտի Ֆրէնկեան
Ալիքսան » Սագայեան
Յակոբ » Զօպանեան

Գ.—Ղալաթիոյ Ներք. Վարժարանի Հոգաբարձութեան անդամներէն ոմանք հրաժարական մատուցած լինելով, Ժողովը նկատելով որ տակաւին չունի ի ձեռին Ղալաթիոյ Կալուածոց Հոգաբարձութեան և Թաղային Ատենակի վերջին հաշուեցոյցերն, յառաջիկայ նստին վերապահեց նոյն վարժարանի վերաբերեալ բոլոր խնդրոց նկատառումը։

Դ.—Պալքէսիրի ազգ. ժողովոյ և Առաջնորդի ընտրութեան տեղեկագիրք հասած լինելով, Ժողովն ի նկատ առաւ գործոյն սովորութիւնն և իւր կողմէ հաւանելով սոյն ընտրութեանց՝ Նախագահ Ս. Հօր յանձնեց ստանալ նաեւ Կրօն. Ժողովոյ հաճութիւնն և փութացնել հաստատութեանց կոնդակները։

Ե.—Նոյնպէս նկատողութեան առնելով Արաբկիրի Կրօն. և Քաղ. Ժողովոց ընտրութեան տեղեկագիրն և այս ընտրութեանց դէմ տեղի ունեցած բողոքներն, օրինապէս անհիմն գտաւ այդ բողոքներն և հաւանելով ընտրութեանց, Նախագահ Ս. Հօր յանձնեց ստանալ նաեւ Կրօն. Ժողովոյ հաճութիւնն և յուղարկել հաստատութեանց կոնդակներն։

Զ.—Ի քնին առնլով նախորդ Տնտես. Խորհրդոյ անդամ Զօպանեան էֆէնտիի դէմ տեղի ունեցած հրատարակութիւնները, տեսաւ որ ասկէ առաջ Ներք. Վարչութեան կողմէ այս մասին կատարուած քննութեանց արդիւնքն հաստատած է նոյն ամբաստանութեանց անհիմն լինելը, հետեւաբար որոշեց զայն յայտարարել ի պաշտօնէ։

Է.—Նկատողութեան առնլով Պատրիարքական և Առաջնորդական Պէրաթաց շնորհման առթիւ Ազգ. Ժողովոյ որոշման համեմատ առ Բ. Դուռն մատուցանելի Ուղերձին ծրագիրն, որ խմբագրուած էր Խառն Ժողովոյ կողմէ կարգեալ Յանձնախմբի մը միջոցաւ, ընդունեց զայն և որոշեց մատուցանել առ որ անկ է։

* * *

Քաղաքական Ժողովոյ երէկի նստին ներկայ էին ինն անդամք։ Կոստանդ էֆէնտի Կոստանդեան ետ առած լինելով իւր հրաժարականն, ներկայից մէջ էր։ Սեթեան Միհրան էֆէնտի ուղեւորութեան և Համազասպ Պալլարեան էֆէնտի ստիպողական գործի մը պատճառաւ բացակայ էին, ինչպէս նաեւ Ունճեան Աբիկ էֆէնտի, որ ետ առած է իւր հրաժարական. իսկ Բարաղամեան Տիգրան էֆէնտի Քաղ. Ժողովոյ միակ անդամն է որ կը պնդէ իւր հրաժարականին վրայ։

* * *

Նալլը խանի Հայոց ողբալի վիճակն յայտնի է։ Աղէտաբեր հրդեհի մը յաջորդած են ոչ նուազ աղէտալից ողողմունք, և ժողովուրդն յետին թշուառութեան մատնուած է։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր [illegible] վրայ, Ներքին գործոց Բարձր. Նախարարը բարեհաճեցաւ հրաման զրկել Էնկիւրիի կուսակալին, որպէս զի հարկ եղած նպաստներն ընծայէ Նալլը Խանի հրկիզելոց։

Որովհետեւ մեր այս դժբախտ ազգայինք, ողողումներէն հնձոց ծանրապէս վնասուելուն պատճառաւ, տրոց շնորհում խնդրած էին, Պատրիարքարանն իւր կողմէ ծանոյց թէ արդէն Տէրութեան Օրինագրքին (Տէ--բէ--ր) մէջ յատուկ տրամադրութիւնք կան, որոց զօրութեամբ իրենցմէ տուրք չպիտի պահանջուի, ինչպէս չի պահանջուիր ամեն անգամ որ անակնկալելի աղէտ մը կը փճացնէ տեղւոյ մը ժողովրդեան հունձքն ու հասոյթները։

* * *

Ազգային տուրքի խնդիրն ի մօտոյ վերստին պիտի զբաղեցնէ Ազգ. Երեսփ. Ժողովը։

Քաղաքական Ժողովն, յետ երկար խորհրդակցութեան, յանգած է սա եզրակացութեան թէ ազգ. տուրքը բաժնի վրայ հաստատելէն աւելի արդար, աւելի քանաւոր և աւելի արդիւնաւոր լինել կը խոստանայ տարբեր ծրագիր մը, որուն համեմատ ազգ. տուրքը միօրինակ պիտի լինի, բայց անկարողներուն բաժինն, ինչպէս նաեւ իբրեւ վարժապետ, իբրեւ գրագէտ և այլ հանգամանօք Ազգին ծառայելով, տուրք վճարելու կարողութիւն չունեցողներուն բաժինները բարեկեցիկ ազգայնոց վրայ վրայ պիտի բարդուի, որք իրենց տուրքի բաժինն իբրեւ պարտաւորեալ տուրք վճարելէն զատ, իրենց կարողութեան համեմատ մէկ մէկ գումար ալ իբրեւ նուէր պիտի վճարեն, ի հաշիւ հասարակութեան այն անդամոց որք չեն վճարեր։ Ամեն Հայ պարտաւոր է 25 կամ 75 ղրուշ վճարել, եթէ չվճարէ, ազգային իրաւունքներէն կը զրկուի. բայց կան կարգ մը ազգայինք որք օրինօք զերծ են տուրք վճարելու պարտաւորութենէն. արդ, ամեն բարեկեցիկ ազգային, իւր 75 ղրուշը վճարելէն զատ, գումար մ'ալ պիտի վճարէ, որ կրնայ մինչեւ իսկ քանի մը հարիւր ղրուշի հասնիլ, ի հաշիւ անոնց որք չեն կրնար վճարել։ Այս է Քաղ. Ժողովին մտածումն, որուն ի նպաստ շատ բաներ կրնան ըսուիլ անշուշտ։

* * *

Կը լսենք թէ Քաղ. Ժողովը կը պատրաստէ ծրագիր մը, որով Ազգ. Ժողովոյն պիտի առաջարկէ, իբրեւ միակ միջոց Ղալաթիոյ խնդրոյ միանգամ ընդ միշտ վերջ տալու, յայտարարել, ինչ որ իրողութեամբք հաստատեալ է, թէ Ղալաթիոյ եկեղեցին թաղական պարզ եկեղեցի մը չէ ուրիշ եկեղեցեաց նման, այլ հանրային ուխտատեղի մ'է. թէ Ղալաթիոյ կալուածք միայն թաղեցւոց ստացուածքը չեն, այլ առաւելապէս հանրութեան նուէրներէն գոյացեալ են, և հետեւապէս, ո՛չ արդար է, ո՛չ ալ ազգային շահուց նպաստաւոր, որ Ղալաթիոյ թաղը կառավարուի միայն թաղեցիներու ձեռամբ։ Հարկ է որ մասամբ կամ ամբողջովին կեդրոնական իշխանութիւնն ստանձնէ Ղալաթիոյ մատակարարութիւնը։ Կը լսենք նաեւ թէ նմանօրինակ տնօրինութիւն մ'ալ Գարակէօզեանի համար կ'առաջարկուի։

* * *

Թուրք կ'իմանայ թէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն շաբթուս մէջ Շէյխ Իսլամի հետ տեսակցելով Երուսաղէմի ծանուցեալ կալուածական խնդրոյն վրայօք ինչ ինչ առաջարկութիւններ ներկայելէ յետոյ, Դատական և Կրօնական գործոց պաշտօնատունն երթալով Նախարարին հետ տեսակցեր եւ յայտարարեր է թէ Մելքիսեդեկ եպիսկոպոս բուէից մեծամասնութեամբ Էջմիածնայ կաթողիկոս ընտրուած բայց Ռուսիոյ կայսեր կողմէն երկրորդ քանդիտատ Մակար եպիսկոպոսի կաթողիկոսութիւնն հաստատուած լինելով, Ազգը չպիտի կրնայ ընդունիլ սոյն վերջնոյն կաթողիկոսութիւնն։

Աւելորդ է ըսել թէ մեր Թուրք պաշտօնակցին այս տեղեկութիւնները սխալ են։

* * *

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն առ Վեհ. Սուլթանն մատուցանելի ուղերձն այսօր Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին պիտի մատուցանէ անձամբ։

* * *

Դպրոցական սիրուն հանդէս մը երէկ Իւսկիւտար Իճատիէ վարժարանին մէջ համախմբած էր գիւղին հայ հասարակութիւնն որ երկար ատենէ զրկուած էր այդպիսի վայելքներէ։ Յայտնի է թէ Իճատիէի ազգային երկսեռ վարժարանը բաւական ժամանակէ հետէ փակուած էր, և թէ Մ. Արնաւուտեան էֆէնտի մասնաւոր պայմաններով վերջերս իւր վրայ առած էր վարժարանն, ամեն պատասխանատուութիւն իւր վրայ պահելով։

Հանդէսին կը նախագահէր Գեր. Գրիգորիս Եպիսկոպոս Ալէաթճեան։

Ուրախալի էր տեսնել վարժարանին երկսեռ աշակերտաց ցոյց տուած կարողութիւնն իրենց դասաւանդութեանց և ճառերուն մէջ։ Երգուած երգերն ալ իրենց ներդաշնակութեամբ մեծ ախորժով ընդունուեցան հանդիսականներէն։ Ապա, մրցանակներ բաշխուեցան յառաջադէմ աշակերտաց և աշակերտուհեաց։ Հանդէսը փակեցաւ Ս. Նախագահին օրհնութեամբ։

* * *

Քաղաքական Ժողովոյ երէկի նստի որոշմամբ, հետեւեալ պաշտօնական յայտարարութիւնն ուղղուեցաւ մայրաքաղաքիս բոլոր ազգ. լրագրաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

Ազգային լրագրաց մէջ Ս. Էջմիածնի կաթողիկոսին հաստատութեանը վերաբերեալ լուրեր հրատարակուած և այս առթիւ այլ և այլ խորհրդածութիւններ և քննադատութիւններ սկսած են տեղի ունենալ։

Այս հրատարակութեանց առջեւ Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան Քաղաքական Ժողովն հարկ կը համարի յայտարարել որ սոյն խնդրոյն նկատմամբ տակաւին որ և է պաշտօնական տեղեկութիւն չէ հաղորդուած Ազգային Պատրիարքարանի. և միանգամայն կը հրաւիրէ հայ լրագրապետներն որ ուշադրութեան առնլով խնդրոյն փափկութիւնն զգուշանան վիրաւորիչ եւ անպատշաճ հրատարակութիւններէ։

9 Օգոստոս 1885 (Կնիք)
Ի Պատրիարքարանի Հայոց
Կ. Պոլիս

* * *

Էջմիածնէն կը գրեն Նոր-Դօրէ.

«Ս. Սինոդի բոլոր անդամները, բացի մէկէն, ճանապարհորդում են երկրի զանազան կողմերը։

Ճանապարհորդում են նոյնպէս և թեմական առաջնորդներից։

Պէտք է ասել, որ այս շոգերին քաղաքումը մնալը անտանելի է, աւելի լաւ է ճանապարհորդել գոնէ օդ ծծելու և բնութեան բարիքը վայելելու համար։ Ուրիշ բան է ձմեռը, այն ժամանակ մարդ սիրով քաղաքումն է մնում և նստած ժամանակ ունի որքան կարելի է շատ նախագծեր, յանձնաժողովներ և ուրիշ պրոյեկտներ կազմելու որոնք թէեւ երբեք իրագործուելու չեն լինելու։»

Եւ սակայն իրագործուեցան։

* * *

Պէօյիւքտէրէի Հռիփսիմեան երկսեռ Վարժարանի Հոգաբարձութիւնը կը ծանուցանէ թէ տարեկան մրցանակաբաշխութեան հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, կիրակի առաւօտ, գիւղին Ս. Նիկողայոսի մէջ, յետ աւարտման եկեղեցական արարողութեան։

* * *

— Արձագանքի վերջին թիւոյն մէջ կը կարդանք.

Ցեղոյս «Կովկասեան Կայսերական Բժշկական Ընկերութիւնը» առանձին դրամական մրցանակ ունի սահմանած ամենաընտիր աշխատանքի համար որ լոյս է տեսել տարւոյ ընթացքում Ընկերութեան հրատարակութեանց մէջ։ Այդ մրցանակը այս տարի Ընկերութեան որոշման համաձայն տուել է Տօքտոր Պ. Ս. Մանսուրեանցը։

* * *

Ինչպէս որ արդէն ծանուցած էինք, այս գիշեր է որ Միացեալ ընկերութեանց Իւսկիւտարի օժանդակ Մասնախումբն Ամերիկեան Թատրոնին մէջ պիտի ներկայացնէ հինգ արարուածով տրամ մը, ՆԱՐՏԵՑՍԱԼ ՀՕՄԱՆՈՒՀԻՆ, և ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը, ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԵԱՆ ՄՆՏՈՒԿՆ։ Իւսկիւտարի մասնախումբը մին է առաջիններէն այն օժանդակ մարմնոց որք իրենց գործառնութեանց շրջանակին մէջ ամենամեծ ծառայութիւններ կը մատուցանեն Միացեալ Ընկերութեանց։ Բաղձալի է յուսալ թէ Իւսկիւտարի հասարակութիւնն, ինչպէս նախորդ տարիներ, այս տարի եւս պիտի փութայ քաջալերել զՄասնախումբն իւր ջանից մէջ։

ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Օգոստ. 10

ԸՆԿԵՐ. ԽՆԴԻՐՆԵՐ. Բողոքականութիւն և իւր արդիւնքը. (Շար. և վերջ). Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ. Կեդր. Ամերիկայի Հանրապետութիւններն և զօրավար Պառիոս. Լ. Բ.

ԿՐԹԱԿԱՆ. Ամերիկեան դաստիարակութիւն. Մ. ԹՕՓՃԱՆԷԼԵԱՆ

ԲՆԱԶՆՏԵՂԾԱԿԱՆ. [illegible]. Յ. ՍԵԹԵԱՆ

ՎԷՊ. Կոստանդնուպոլսի վրայ [illegible] (Շար. և վերջ). (ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ) և Թարգմ. Ս. ԴԱՒԹԵԱՆ

ՔԱՂՈՒԱԾ ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԼՐՈՑ. Արտաքին, Ներքին, Ազգային.

ՍԻՄՕՆԷ ԵՒ ՄԱՐԻ (ԿԶԱՎԻԷ ՏԸ ՄՈՆԹԷՊԷՆ) Թարգմ. Մ. ԶՕՊԱՆԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Առողջապահական բարձրագոյն Խորհուրդն իւր նախընթաց աւուր գումարման մէջ, որ տեղի ունեցաւ ընդ նախագահութեամբ արտաքին գործոց Նախարար Սաիտ փաշայի, երկարօրէն խորհրդակցեցաւ կայս. կառավարութեան կողմէ առաջարկեալ քարանթինայի միջոցներուն վրայ զորս յիշեցինք երէկ։

Խորհուրդն համակերպելով կայս. կառավարութեան փափաքանաց, հաստատեց Միջերկրականի ֆրանսական և սպանիական նաւահանգիստներէն եկող նաւուց համար հաստատեալ քարանթինային երկու աւուր բարձրացումն, որով այդ քարանթինան կը լինի ընդամենն տասներկու օր։

Գալով Վառնայէն եկող նաւուց քարանթինան չորս, և Քէօսթէնճէէն, Օտեսայէն և Դանուբէն եկող նաւուց քարանթինան երեք աւուր բարձրացնելու առաջարկին, Խորհուրդն բացատրեց այն պատճառներ որով առ այժմ օգտակար չհամարիր այդ անհաւասարութիւն մ'ընել և կը շատանայ 48 ժամու հսկողութեամբ որ հաստատուած է յիշեալ երկիրներէ եկող նաւուց համար։

Սաիտ փաշա Առողջապահական Խորհրդոյ սոյն բացատրութիւններն հաղորդեց Բ. Դրան որ պիտի քննէ զայնս և յետ այնր իւր կարծիքն յայտնէ։

* * *

Բերայի ակմբոց մէջ զրոյց մը կայ թէ Եգիպտոսի Խտիւին կողմէ յատուկ պաշտօնով բարձրաստիճան անձ մը պիտի գայ մայրաքաղաքս։ Կըսուի նաեւ թէ նախորդ Խտիւ Իսմայիլ փաշայի պաշտօնատարներէն Սապիթ փաշա եւս Պոլիս պիտի գայ։

* * *

Բէթլիսոյ նախորդ կառավարիչ Հասան Ֆիհմի փաշա, որ նոյն պաշտօնով Սերեզ փոխադրուած է, նախընթաց օր մայրաքաղաքս եկաւ իւր նոր պաշտօնատեղին երթալու համար։

Եւրոպիոյ մէջ հնտախտին ծաւալման առթիւ Ներքին գործոց Նախարարութիւնը գաւառաց բոլոր կուսակալներուն շրջաբերականներ ուղղելով, հրահանգ տուաւ քաղաքաց և գիւղօրէից մաքրութեան վերջին ծայր հոգ տանիլ։

* * *

Կը լսենք թէ Չէթինէի օսմ. դեսպան Ճէվատ փաշա իւր պաշտօնատեղին ուղեւորելուն, Գարատաղի կառավարութեան հետ բանակցութեան պիտի սկսի վերջնապէս աւարտելու համար թղթատարական պայմանագիրն, որ, ինչպէս արդէն ծանուցած ենք, պիտի կնքուի ընդ մէջ կայս. կառավարութեան և Գարատաղի իշխանապետութեան։

* * *

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է Ծովային Նախարարութեան որ Անգլիոյ նաւարանաց մէջ [illegible] մեծ երկայնութեամբ զբօսանաւ մը շինել տայ իւր անձնական գործածութեան համար։

Կը կարծուի թէ այս զբօսանաւի շինութիւն 29,000 անգլ. ոսկւոյ կը կարօտի։

* * *

Ղալաթիոյ թերթ մը կ'իմանայ թէ Օսմ. Հանրային Պարտուց չմիացեալ արժէթղթոց վճարումը վեց ամսոյ յապաղում մը պիտի կրէ։

* * *

Բ. Դուռը մտադիր է Հռոմի Օսմանեան դեսպանի անուանումը կատարել մօտ օրերս։

Կըսուի թէ Աթէնքի օսմ. դեսպան Թէվֆիք պէյ՝ որ այժմ մայրաքաղաքս կը գտնուի, ամենէն աւելի հաւանականութիւն ունի այդ պաշտօնին կոչուելու։

* * *

Մոնիթէօր՝ առանց ստուգութիւնն երաշխաւորելու, կը ծանուցանէ թէ երկու օր առաջ Զափթիէի կողմէ եօթ դիակ գտնուած է, որք գաղտնի ոստիկանաց դիակներ լինել կը կարծուին։

Ֆրանսական և աւստրիական զօրահանդէսներու ներկայ գտնուելու համար կարգեալ սպայից մարմին մ'այսօր կը մեկնի մայրաքաղաքէս Վառնայի ճամբով։

* * *

Նեոսարիայէն առ [illegible] ուղղեալ նամակի մը մէջ կը կարդանք.

«Շահագրգիռ է տեսնել թէ քաղաքներն ինչպէս կը վերականգնին իրենց մոխիրներէն։ Ձեր թղթակիցը քանի մը շաբաթ առաջ առիթ ունեցաւ տեսնելու Հաճըն, Մարաշ և Զէյթուն։ Առաջինն, երկու տարի առաջ հրոյ ճարակ եղած, այժմ առաջուանէն աւելի գեղեցիկ և պատշաճաւոր քաղաք մ'է. վերաշինելու գործին մէջ ընելիք բաւական բան կայ տակաւին, այլ արդէն կատարուածը ապահովութիւն կուտայ թէ այն մեծ աղէտին հետեւանքն իրական բարիք մը պիտի լինի։ Միւսները տարի մ'առաջ այրեցան եւ վերաշինման գործն այնքան յառաջ տարուած չէ։ Ի Մարաշ, լաւ սկզբնաւորութիւն մը եղած է։ Վախնամ թէ այդ գործը տակաւին երկար պիտի լինի Զէյթունի համար, որ իւր ջրհոսանութեան և լեռներու մէջտեղ կիրճերով փեղկաւոր դիրքը հակառակ, մօտ ժամանակէն չպիտի կրնայ դառնալ գեղեցիկ և մաքուր քաղաք մը որուն բնական յարմարութիւն ունի։»

* * *

Լիւլէ-Պուրկազի Պատժական Ատենի Նախագահ Ալի Րիզա էֆէնտիի դէմ ասկէ առաջ ամբաստանութիւններ եղած լինելով, Դատական Նախարարութիւնն հրահանգ տուած էր Ադրիանուպոլսոյ դատական քննիչ Ազարէգեան Վսեմ. Սարգիս էֆէնտիի որ երթայ քննէ խնդիրը։

Սարգիս էֆէնտի խնդիրը տեղւոյն վրայ քննելէ յետոյ, տեղեկագիր մը զրկած է յիշեալ նախարարութեան յայտարարող թէ Ալի Րիզա էֆէնտիի դէմ եղած ամբաստանութիւնք ոխակալութեան արդիւնք են։

* * *

Նէօլօկօս կ'իմանայ թէ օսմանեան կառավարութիւնը մտադիր է բանակցութեան մտնել Զուիցերիոյ հետ, առեւտրական դաշնագրի մը կնքման համար։

* * *

Վերջերս ծանուցինք թէ Բոլուի մէջ մեծ հրդեհ մը ծագած էր։

Քասթամոնուի պաշտօնական թերթը կը հրատարակէ Բոլուի կառավարչին կողմէ այս աղէտին առթիւ ուղղեալ տեղեկագիրն, ուստից կ'երեւի թէ հրդեհը ծագեր է Քարամանլը թաղէն որ 90 տունէ կը բաղկանար և ամբողջովին այրեր է։ Այս թաղին մէջ կը բնակէին աղքատ ընտանիքներ որոցմէ քառասունն իրենց բոլոր կարասիներն ու գործիները կորուսեր են։ Մի միայն տանց հրկիզմամբ եղած վնասը 300,000 ղրուշ կը հաշուի։

Տեղական իշխանութիւնք հարկ եղած օգնութիւններն հասուցեր են տարաբաղդ հրկիզելոց։

* * *

Իզմիրի Քաղաքային Ատենի Նախագահ անուանեցաւ Իւլէմա Էսատ էֆէնտի, որ մայրաքաղաքիս մէջ դատական այլ և այլ պաշտօններ վարելէ յետոյ, փաստաբանութեամբ կը պարապէր վերջերս։

* * *

Հոտէյտաէն (Եէմէն) յուլիս 20 թուով կը գրեն առ Նէօլօկօս.

Քանի մ'օր առաջ կայսերական զօրաց գունդ մը, ընդ հրամանատարութեամբ Հազարապետ Ահմէտ Բէյիզ էֆէնտիի, Ճէպէլ Հանէշ զրկուեցաւ։ Կը կարծուի թէ ասոնց պաշտօն յանձնուած էր յիշեալ տեղւոյ գանձման համար տեղական իշխանութեան օժանդակել։ Յայտնի չէ թէ ինչ պատահեցաւ Հազարապետին և բնակչաց միջեւ, սա կայ միայն որ կռիւ մը ծագեցաւ և Ահմէտ Բէյիզ էֆէնտի վիրաւորեցաւ։

Յաջորդ օրը, կայս. զօրքերն յանկարծ խռովարարաց վրայ յարձակեցան և թնդանօթ մ'առին։

Հազարապետն իւր վրանն հաստատած Ճէպէլ Հանէշ լերան վրայ գտնուող ամրոցին առջեւ, ուստից շրջակայից վրայ կը հսկէ։

* * *

Քանի մ'օրէ հետէ մայրաքաղաքս կը գտնուի Փարիզի հռչակաւոր բժիշկներէն Տօքթ. Տէժարտէն Պօմէձ որ մասնաւորապէս եկած է շանց կատաղութիւնն ուսումնասիրելու համար։ Կը պատմեն թէ մեծ եղած է ֆրանսացի բժշկին զարմանքն Կ. Պոլիս գալէն ի վեր ո՛չ մէկ կատաղած շուն չգտնուելուն, մինչ ի Փարիզ, լրագրաց մէջ կարդացած էր թէ կատաղած շուներ ոստկալի կոտորածներ կընեն Վոսփորի ափանց վրայ։

Մեծանուն Տօքթէօրն՝ որ Բերա, Լիւքսէմպուրկի պանդոկը կը բնակի, բորոտութեան ուսումնասիրութեամբ կը զբաղի ուրեմն և առջի օրը Տօքթ. Զամպաքօ հետ բազմաթիւ բորոտներ այցելեց։ Տօքթ. Տիւժարտէն կը մեկնի քանի մ'օրէն, Կրետէ և անտի Յունաստան երթալու համար։

* * *

Ալլահվէրտի Յովհաննէս էֆէնտիի ամուսին Տիկին Լիւսի հինգշաբթի գիշեր մեռեր է ի Փարիզ։

ՍՊԱՌՆԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՑ ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐՈՒ ԴԱՏԸ

Երէկ ծանուցինք համառօտիւ թէ Պոլսոյ Ոճրադատ Ատեանն իւր հինգշաբթի աւուր նստին մէջ 15ական տարւոյ շղթայակապ բանտարկութեան դատապարտած էր Մէհմէտ, Ահմէտ և Քէմալ անուն երեք երիտասարդներ։

Հետաքրքրութենէ զուրկ չենք համարիր պատմել աստ թէ ինչ տեսակ շահատակութիւններ ի գործ կը դնէին այդ դեռահաս չարագործք, որք մայրաքաղաքիս բնակչաց համար պատուհաս մը դառնալ կ'սպառնային։

Ներկայ տարւոյս մայիսի սկիզբն, Հաֆըզ փաշայի թոռ Ազիզ պէյ անստորագիր նամակ մը կ'ստանայ որ սա տողերը կը պարունակէր.

«Մեք երեք [illegible] ենք. ձեզի համար 500 ոսկի որոշեցինք, բայց Էֆէ-Պաշին 300 ի իջուց. այդ գումարն անպատճառ երկուշաբթի օր ժամ 7 ½ին Պէշիկթաշ, [illegible] փաշայի ծովեզերեայ ապարանքին մօտ քարաշէն կամարին ներքեւ քարին տակ դրէք. եթէ չի դնէք, յիշեցէք Թէփէ-Տէլէնլիներուն օրինակն, ձեր ապարանքն ալ յօդս կը ցնդի, կը զղջաք վերջը, բայց ի զուր։ Կառավարութեան իմաց տալն անօգուտ է, մենք լրտեսներ շատ ունինք, չենք վախնար. մի՛ կարծէք թէ ուրիշ անգամ ևս կը գրենք ձեզի, եթէ կուզէք ազատել ձեր անձը, բնակարանն ու ինչքը, փութացէք 300 ոսկին դնել որոշեալ տեղն, որոշեալ ժամուն»։

Ազիզ պէյ այս նամակն ստանալուն, այլայլած ոստիկանութեան կը դիմէ և ցոյց կուտայ զայն, Ոստիկանութիւնը խորհուրդ կուտայ անոր սա իմաստով պատասխան մը գրել.

«Ինձմէ 300 ոսկի ուզեր էք, ես հաւատ չէի որ այդքան գումար մը տամ, թէեւ ապարանքս մեծ կը տեսնէք, բայց պարտքի տակ ընկճուած եմ. այլ որովհետեւ դրամի պէտք ունիք, պարտք կը համարիմ 100 ոսկի վճարել ձեզ և ասոր համար մէկ շաբաթ պայմանաժամ կը խնդրեմ որպէս զի կահ կարասեաց մէկ մասը ծախեմ ու հայթայթեմ այդ գումարը»։

Այս նամակ կը դրուի որոշեալ քարին ներքեւ, որոշեալ ժամուն. ծպտեալ ոստիկաններ կամարէն քիչ հեռու կը հսկէին զգուշութեամբ, քանի մը վայրկեանէն կը տեսնեն որ մարդ մը կամարին ներքեւ կը մտնէ ու դուրս կ'ելնէ. անմիջապէս կը ձերբակալեն զայն ու գրպանները խուզարկելով կը գտնեն Ազիզ պէյի պատասխանը։ Կասկածի տեղի չէր մնար և հարցաքննութեան միջոցին մարդը կը խոստովանի թէ իւր անունն է Ցէյլիս Մէհմէտ, թէ ինք գրած էր անստորագիր նամակն և թէ երկու ընկեր եւս ունի՝ որք են Ցէյլիս Ահմէտ և Պէքճի Քէմալ, որք նոյնպէս ձերբակալուեցան։ Ասոնք երեքը միանալով դեռ քանի մ'օր առաջ նոյնիմաստ նամակ մը գրած էին Մոլլա Նէձմէտտին էֆէնտիի, որ կեանքն ազատելու համար 100 ոսկի թողած էր որոշեալ տեղն (այս գումարին 92 ոսկին Մէհմէտին վրայ գտնուեցաւ ձերբակալման պահուն), նոյնպէս սպառնական նամակ մ'ուղղած էին Սուլթան-Թէփէ թաղի մխտար Հաճի Մէհմէտ Աղային, 150 ոսկի պահանջելով։

Ահմէտի տունը խուզարկուելով, Նէձմէտտին Մոլլայի գրուած նամակին օրինակը գտան. Ահմէտ և Քէմալ հարցաքննուելով, իրենց կարգին կը խոստովանին ամեն ինչ, բայց կը յարեն թէ իրենք Մէհմէտի յորդորանաց վրայ չարագրած էին այդ նամակներն և տեղեկութիւն չունէին ուրիշ բանէ։ Մասնաւորապէս Քէմալ յայտնեց թէ իւր ընկերաց մէջ ինք միայն գիր գրել գիտնալով, մի միայն նամակը գրելու ծառայած էր։

Նախնական հարցաքննութիւնք աւարտելով, յանցաւորք հինգշաբթի օրը ներկայացան Պոլսոյ Պատժական Ատենին որուն կը նախագահէր Վսեմ. Վասիֆ էֆէնտի. Մէհմէտի և Ահմէտի կողմէ փաստաբան կանգնած էր Իզզէթ էֆէնտի. Քէմալի փաստաբանն էր [illegible] էֆէնտի։ Ամբաստանագիրը կարդացուելէ յետոյ, ամբաստանեալք պատասխանելով Նախագահին հարցմանց, կրկնեցին վերոյիշեալ խոստովանութիւններն, որով յայտ յանդիման կ'երեւէր թէ գաղտնի ընկերութիւն մը կազմած էին այս ճամբով բարեկեցիկ մարդիկ ահաբեկելու և ստակ կորզելու համար։

Ընդհ. դատախազի օգնական Համտի էֆէնտի Պատժական Օրինաց 41րդ յօդուածին համաձայն՝ երեք ամբաստանելոց ընկերակցաբար (-Ֆէր-քէ-) յանցաւորութեան հաստատումը խնդրեց և դատարանն յետ խորհրդակցութեան, այդ յանցաւորութիւնն որոշեց միաձայնութեամբ։

Այս որոշում յատենի ժողովոյ յայտարարուելէ յետոյ, Համտի էֆէնտի դարձեալ Պատժական Օրինաց 191րդ յօդուածի տրամադրութեան համաձայն պատիժ տնօրինուիլը պահանջեց։

Դատարանն յետ խորհրդակցութեան յայտարարեց իւր երկրորդ վճիռն, որով 15ական տարւոյ շղթայակապ բանտարկութեան կը դատապարտէր երեք ամբաստանեալներն ալ։

Այսպէս, շնորհիւ ոստիկանութեան աչալրջութեան և Պատժական Ատենի արդարադատ վճռոյն, Պոլսոյ հասարակութիւնը կ'ազատի երեք չարագործներէ, որք շարունակելով իրենց ընթացքն գուցէ դեռ բազում չարեաց պատճառ լինէին։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ
ԱԺՕՆՍ ՀԱՎԱՍ

ՀՆՏԱԽՏՆ ՅԱՆԳԼԻԱ

Լոնտրա, 21 օգոստոս

Վիտնէսի մէջ մարդ մը մեռաւ հնտախտէ։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Մատրիտ, 21 օգոստոս

Սպանիական լրագիրք, խօսելով Գարոլինեան կղզեաց խնդրոյն վրայ, խորհուրդ կուտան կառավարութեան՝ Գերմանիոյ հետ յարաբերութիւնները խզել։

Զրոյց կը պտտի թէ Մատրիտի գերմանական դեսպան կոմս Սոլմս-Սոննէնվալտ անյապաղ Պերլին պիտի վերադառնայ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 10 Օգոստոս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)	110 3/4
3 » » » (վաճառականի)	110 3/8
3 » Բարիզի » (պանքայի)	22 77 1/2
3 » » » (վաճառականի)	22 85

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ.

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց.	(Միաց. D. Սէրի	18 9
Զօրսային գոցուելէն վերջը	»	18 9 1/2
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	18 11
Բարձրագոյն գին	»	18 11 1/2
Նուազագոյն »		18 11
Կէս օրին		18 11 1/2

Փոխառութիւն 1858) » 1862)	A. Սէրի Գ. Կ. Ա. Ո.	33 30
» 1860) » 1863) » 1872)	B.	18 30
» 1865) » 1869) » 1873)	C.	18 10

Իւնիֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	73 15
Այս առտու բացուեցաւ Գ. Կ.	73 17 1/2
Կէս օրին	73 17 1/2

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Գ. Կ.	Անգ. Լր.	3 22
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	Օսմ. »	6 32
Պանք տը Գոնս.	» »	» »	4 30
Սօս. Շանժ է վալէօր	» »	» »	3 30
Թրամուէյ	» »	» »	297 1/2
Րումէլիի երկաթուղի		Ֆր.	42
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ		»	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի		»	59

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 21 Օգոստոս, ժամ 5 վայրկ. 15 երեկոյ

Անգլ. Քօնսօլիտէ	100
Օսմ. » Սէրի Գ. բացուեցաւ	16 9/16
» » » գոցուեցաւ	16 5/8
» » » Ա.	33 7/8
» » » Բ.	18 7/8
» » » Գ.	16 5/8
Օթօման 1871	71
Փոխառութիւն 1877	84 1/4
Պանք Օթօման	11 3/8
Ռուսական փոխառ. 1873	93 7/8
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	66
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	89 3/8
Տայրա Սանիէ	63 1/2
Տօմէնիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	86 3/4
Հանգստեան պարտաթուղթ 4%	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —

Վիեննա, 21 Օգոստոս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 55 (*)
Օսմանեան երկաթուղի	20 50

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ, ՍԵԼԱՄՍԸԶ

Վարժարանիս Ժ. տարւոյ շրջանը կ'սկըսի յառաջիկայ Սեպտեմբեր 2, Երկուշաբթի օր ։

Ուսանողք պարտին մտնել մինչեւ Սեպտեմբեր 5, Հինգշաբթի առաւօտ, ուր դասախօսութիւնք պիտի սկսին ։

Նոր աշակերտ տալու փափաքող ծնողք կամ պաշտպանք կը հրաւիրուին բանակցիլ Տնօրէնին հետ, վարժարանին մէջ ։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Ռ. Ց. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

1885 Օգոստ. 7 1—4

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՍՔՕՂԵԼ ԲԱՅԸ

Ազգ. ժողովոյ վերջին նստին մէջ Տօքթ. Թիրեաքեան էֆ. կրօն. ժողովոյ միամեայ համարատուութիւնը քննադատած ժամանակ (սքօղել) բայը (սըքօղել) հնչեց ։ Կրօն. ժողովոյ Ատենապետ Գեր. Տ. Խորէն եպիսկոպոս Նար-պէյ ուղղեց քննադատին հնչումը, գիտել տալով թէ պէտք է հնչել ըսքօղել և ո՛չ թէ սըքօղել ։

Ազգ. ժողովը վայրկեան մը լեզուաց Ակադեմիայի կերպարանք առաւ, փոյթ չէ, անուանապէ՛ս թէ իրապէս ։

Նար-պէյ և Թիրեաքեան, որք հաւասարապէս հմուտ են հայերէն լեզուի, հաւանօրէն գրական հրապարակի վրայ պիտի փոխեն իրենց յարուցած խնդիրը լուծել ։ Իսկ մեզ կը մնայ այս խնդրոյն նկատմամբ մեր կարծիքն յայտնել ։

Ո՛րչափ որ ուսումնասիրած եմք հայերէն լեզուի առոգանութեան և հնչման կանոնները, հայերէն լեզուի մէջ հնչման իբրեւ ընդհանուր կանոն կրնանք համարել, որ երբ բառի մը սկզբնատառն Ս, Զ, և Շ բաղաձայններէն ետքը Բ, Գ, Դ, Թ, Կ, Պ, Տ, Փ, և Ք բաղաձայններէն մին հանդիպի, բառէն առաջ սուղ ը տառն հնչուի ․ ինչպէս, ըզբօսանք, ըզգայուն, ըսպասել, ըսքանչելի, ըսկիհ, ըստոյգ, ըշտապ, ըշտեմարան եւն. եւն ։ Այս ընդհանուր կանոնէն կը հետեւի թէ՝ (սքօղել) բայն ալ պէտք է հնչել ըսքօղել ։ Իսկ վերոյիշեալ երեք տառերուն եթէ ուրիշ բաղաձայնք հետեւին, կը կարդացուին սը, զը և շը, ինչպէս, սըխալ, սընունդ, զըմրուխտ, զըղջալ, շըռայլ, զըրահ, զըրոյց եւն. եւ այլն։

Նախընթաց հատուածին մէջ յառաջ բերուած ընդհանուր կանոնէն կը զարտուղին սփռել, (որոյ արմատը կը կարդանք ըսփիւռ,) սպրդել, և չփոթել։

Տ. Վ. Ո.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՐԹԱՐԱՆ

(ԳՈՒՐԳԷՆԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ)

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ

Այս Կրթարանն հաստատուած է 1876 Յուլիս 1ին և, իբրեւ երկրորդական («լիսէ») վարժարան, վաւերացեալ է Հասարակաց Կրթութեան պաշտօնէութենէն ։

Երկրորդական վարժարանի մէջ աւանդուին բոլոր ուսմունք եւ Հայերէն, Թուրքերէն, Գաղղիերէն, Անգլիերէն և Յունարէն լեզուք կ'ուսուցուին ատ ի ձեռն ուսուցչական ընտիր մարմնոյ մի ։

Երկրին և ազգին պիտոյից համաձայն՝ մի քանի կարեւոր փոփոխմունք մուտ պիտի գտնեն ուսմանց Ցայտագրին մէջ, ի մասին մանաւանդ լեզուաց ուսուցման, սկսեալ յառաջիկայ շրջանէն ։

Այս կրթական հաստատութեան մէջ տարուած առողջական և բարոյական խնամքն հաւասար է ուսումնական խնամոցն, որ արդէն ծանօթ է հայ հասարակութեան։ Սննունդն յոյժ գոհացուցիչ ։ Ուսումնաւարտից թիւն է ցարդ 28 ։

Կրթարանիս Ժ. տարեշրջանը պիտի ըսկսի յառաջիկայ Օգոստոս 29 հինգշաբթի օրէն ․ ուսանողաց վերամուտն՝ Օգոստոս 26 երկուշաբթի օրէն ։

Նոր աշակերտ տալու փափագող ծնողք և այլ այցելուք կարեն տեսակցիլ Տնօրէնին հետ, Օգոստոս 15 հինգշաբթի օրէն սկսեալ, ամէն Գշ. Ուր. և Կիր. օրերը, մինչեւ կէս օր, ի Հայկական Կրթարան ։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Ց. ԳՈՒՐԳԷՆ

7 Օգոստոս 1885
յՕրթաքէօյ 1—10

ԿԵՆԴԱՆԻ-ՄԵՌԵԱԼ

(ՍԻՐԱՎԷՊ)

Պ. Վրթանէս Փափազեանց, բնիկ Վանեցի, որ իւր ուսումն առած է Էջմիածնայ Ճեմարանին մէջ և Ռուսահայոց մէջ մեծցած, հրատարակած է արդէն քանի մը սիրուն վէպիկներ Տփղիսու Հայ Թերթերու մէջ։ Այժմ Պոլիս հասած է, և այսօր կը հրատարակենք իւր մէկ գողտրիկ Նորավէպը ։ Յուսալի է որ երիտասարդ հեղինակը կարող լինի կարեւոր տեղ մը գրաւել ժամանակակից Հայ վիպասանութեան մէջ ։

Անցեալ տարի մի գեղեցիկ երեկոյ Տփխիսում զբօսնելու միջոցին, խելքիս փչեց մտնել մի բան խմելու․ փողոցի վրայ գտնուող բազմաթիւ «րէստորան»ներից մէկում, ես ներս մտայ «Եւրոպա», այգին եւ նստելով հովանոցի տակ, գարեջուր պահանջեցի ։

Այգին դատարկ էր, ոչ ոք չէր երեւում. լսւում էին հեռու ծառերի միջից գաւաթի չխչխկոցների և բարձրաձայն խօսակցութեան ձայներ, երբ ես գարեջրի առաջին գաւաթը պարպեցի ․ իսկ երկրորդը բերանս տանելու միջոցին, զգացի որ մի ձեռք ուժգնութեամբ ընկաւ թեւիս վրայ ։ Ես դարձայ և ծառերի մէջ կանգնած տեսայ մի երիտասարդի, որը ծիծաղելով թոթուեց ․

—Երիտասարդ մարդ, ինչո՞ւ ես մենակ խմում ։

Եւ երերալով մօտեցաւ ինձ ․ սաստիկ խմած էր նա ․ հագուստը թէեւ պերճ, բայց անկանոն դրութեան մէջ, շապիկի սիրտը և թեւերը գինիով կարմրած, վզկապը քակուած կախ էր ընկել վերարկուի վրայ, մազերը — երկար մազերը ցիր ու ցան գլխի վրայ և փափուկ եւրոպական գլխարկը չորս կողմից կոտրուած հազիւ կանգնում էր նորա գլխի մի կողմը։

— Համեցէք, ասացի ես նորան կէս բերնով ։

— Յ'սս, ի՞նչ է նշանակում համեցէք, դու ինչ ունիս — գարեջո՞ւր, ֆի՛, արի գնանք մեզ մօտ ։

— Դուք ո՞րտեղ էք ։

— Այս տեղ, ծառերի տակը ։

— Շնորհակալ եմ, ասացի, ես խնջոյքի մասնակցելու ընդունակութիւն չունիմ, ես մի տխուր ընկեր կը լինիմ։

— Երիտասա՛րդ, ասաց նա արբեցողութիւնից ծանրացած աչքերը կիսախուփ անելով և լուրջ դէմք ստանալ աշխատելով — ես սրիկայ չեմ, ես մի կանոնաւոր մարդ եմ, ես ուսանող եմ, մերժո՞ւմ ես մասնակցել իմ սեղանին ։

Ճար չկար, ես ինքս զգացի որ խօսողը սրիկայ չէր, ստիպուեցայ համաձայնուիլ և մի քանի րոպէից յետոյ ես գտնւում էի հինգ հոգուց բաղկացած մի արբեցողների խմբի մէջ։ Նոցանից երկուսը ճաշելու չափ դոռալով վիճում էին թէ ի՞նչ նպատակաւ Աստուած գինին ստեղծեց, կիսատ բառեր եւ նախադասութիւններ հնչեցնում, գլուխ և ձեռք շարժում, իսկ երկուսն արդէն խոտերի վրայ երեսի վրայ փռուած՝ խռմփացնում էին ։

Կարեւոր քաղաքավարական ձեւերը ի գործ դնելուց յետոյ երիտասարդը մի գաւաթ գինի տուաւ ձեռքս և ասաց դառն ժպիտով ․

— Իմ անունս Վարդանեանց է, ես աւարտել եմ գերմանական մանկավարժական ընթացքը և վեց ամիս է որ այս տեղ եմ, մի՛շտ խմում եմ, փչացնում եմ իմ հօրս փողերը, ուրա՛խ եմ․ ․ ․ ։

— Շատ ուրախ եմ, պատասխանեցի ես, բայց ամենօրեայ ուրախութիւնը կարող է զզուեցնել իւր յարատեւութեամբ ։

— Շատ ճիշտ է, բայց ես խմում եմ մինչեւ արբենալը ․ ․ ․ միայն այսքան ․ ․ ․

Տեսնո՞ւմ ես, աւելցրեց նա մի հեգնական ժպիտ դէմքին, հակուելով դէպի ինձ — սոքա բոլորը իմ արբեցողութեան ընկերներն են, տգէտ և կոպիտ ․ նոքա մի գաւաթ, մի չիչ գինու համար հոգի են տալիս ․ ․ ․ և այդ պատճառով ինձ փաղաքշում են եւ գովեստներ կարդում․ ․ ․ Ա՛հ, ժպտեց նա գլուխը երերցնելով — ես այդ գիտեմ, նոքա մտածում են որ չգիտեմ, բայց ․ ․ ․ է՛հ, ի՞նչ կայ, չէ՞ որ սկզբում առանց ընկերի դժուար է գինու գաւաթը դատարկել, խմել և ․ ․ ․ ես ․ ․ ․ այո՛, պէտք ունիմ արբենալու ․ ․ ․

— Պէ՞տք, հարցրի ես զարմացած ։

— Ը՛մ, այո՛, այսինքն հարկաւոր է արբենալ ։

— Ինչո՞ւ ։

— Շատ հետաքրքիր ես, պարո՛ն, ժպտեց նա թոյլ ձեռքովը ուսս ծեծելով ։ Բայց ես չեմ նեղանում, սակայն այսքան կ'ասեմ քեզ, որ ես համաձայն չեմ քեզ ասելու աւելի բան ․ ․ ․ հա՛, խմի՛ր աւելացրեց նա և մի չիչ գինի բերնին դնելով մինչեւ կէսը դատարկեց ։

— Թոյն է ․ ․ ․ մրմռաց նա դառնութեամբ դէմքը ծռմռելով — կատարեալ թոյն է ․ ․ ․ բայց պէտք է ․ ․ ․

Ես լռութեամբ խմեցի իմ մասը․ տիրեց մի րոպէ լռութիւն ։

— Գիտէ՞ք ինչ, դարձաւ նա ինձ ձեռքը թեւիս վրայ դնելով — թուղթ ունի՞ք մօտերնիդ ։

— Կայ, պատասխանեցի ես և ծոցիս տետրակը հանեցի ։

— Ա՛ ․ ․ ․ մատի՞տ էլ կայ․ ․ ․ աւելի լաւ, տուր ինձ ․ ․ ․

Նա առաւ ծոցիս տետրակը, հանեց նորա կողքից մատիտը, բայց գրելուց առաջ վերցրեց մի գլանիկ վառեց ․ սաստիկ արբած էր․ գլանիկի կէսը մինչեւ բերանը մտցրեց և չնկատեց թէ ի՛նչպէս լուցկին խանձեց նրա ընչացքի մի քանի մազերը ։

— Ես ուզում եմ գրել, ասաց նա և մատիտի ծայրը թքոտելով թղթի վրայ դրեց ։

— Ի՞նչ էք գրելու, հարցրի ես ։

— Խորոված վերցրէք, ասաց նա մի այնպիսի վսեմութեամբ, որը զարմացրեց ինձ ․ արբեցողի մէջ այդքան վեհութի՛ւն ․ ես ամաչեցի և խորոված սկսեցի ուտել։

Եւ նա սկսեց գրել, բայց ի՞նչ գրել, մատիտը դէս ու դէն էր շուռ գալիս նրա թոյլ ձեռքի մէջ և խաղխղում էր թուղթը ․ նա տխրութեամբ մատիտը դէն ձգեց և դառնալով ինձ ժպտեց ։

— Չեմ կարող գրել, ասաց նա — շա՛տ արբած եմ, դուք գրեցէք ։

— Ի՞նչ ։

— Հը՛մ ․ ․ ․ մի հասարակ բան, ժպտեց նա տխրութեամբ — մի նամակ ։

— Այս տետրակի մէջ ։

— Հոգ չէ՛ ․ ․ ․ այդպէս էլ կարելի է, թէեւ ․ ․ ․ լաւ կը լինէր փոստայի թուղթ գտնել ․ ․ ․ է՛հ ․ ․ ․ աւելացրեց նա արհամարհական շեշտով և ապա դառնալով ինձ յարեց լրջութեամբ — Գրէք այդ տեղ ․ ․ ․ հոգ չէ, դուք այդ տետրակը ․ ․ ․ բայց ․ ․ ․ կարծեմ կարելի է թերթերը պատռել ։

— Կարելի է, պատասխանեցի ես ։

— Դէ՛հ, ուրեմն գրեցէք, յարեց նա և դատարկեց մնացած չիչը ․ երեսը դառնութեամբ ծամածռեց, մի խօսք մռմռաց և ձեռքը ճակատին խփելով, մարած գլանիկը բերանը դրաւ․

—Ի՞նչ գրեմ, հարցրի ես․ ․ ․

— Ի՞նչ ․ ․ ․ ժպտեց նա, չը գիտեմ ․ ․ ․ բայց, հա՛ ․ ․ ․ գրեցէք, ես կը թելադրեմ ․ ․ ․

— Պատրաստ եմ, ասացի ես։

Նա, Վարդանեանցը, աչքերը կիսախուփ, մարած գլանիկը ձեռքին, միւս ձեռքով յենած աթոռին, գլուխը ծուլութեամբ կրծքին կախած, թելադրեց ։

Եւ ես գրում եմ.

«Ամուսնացա՞ծ ․ ․ ․ ո՛ կատաղութեան ․ ․ ․ չորս տարուայ ուսանողական տաժանելի կեանքը ․ ․ ․ քաղցրանում էր քո՛, միայն քո՛ անուամբ ․ ․ ․ սիսեռը խորթիկ էր ․ ․ ․ դու էիր շրջում սեղանիս շուրջը, ես այդպէս էի երեւակայում ․ ․ ․ ժպտում էիր ինձ և ես ուտում էի ․ ․ ․ լափում էի ․ ․ ․ լսարանի գրասեղանիս առջև ․ ․ ․ դու էլ կանգնած կայիր ․ ․ ․ երեւակայում էի ժպտում էիր ինձ ․ ․ ․ դաս պատրաստելու միջոցին ․ ․ ․ Ետեւս կանգնել էիր ․ ․ ․ երեւակայում էի որ ձեռքով մէջքս ծեծելով ․ ․ ․ սովորի՛ր էիր մրմնջում ․ ․ ․ և ես սովորում էի քեզ, միայն քե՛զ համար ․ ․ ․ Իէնայի սիրուն ուսանողուհիները ․ ․ ․ սիրում էին ինձ ․ ․ ․ ես չէ՛ի սիրում ․ ․ ․ ես սէրս տուել էի ․ ․ ․ քե՛զ, միայն քեզ ․ ․ ․ և ես ․ ․ ․ ։

Այստեղ Վարդանեանցը փոխեց իւր խօսակցութեան ցաւալի, աղաչական ձայնը խրոխտ և կատաղաբար շարունակեց ․

—Եւ ես, այո՛ ․ ․ ․ վերջացրի ․ ․ ․ վկայական առի ․ ․ ․ ո՞ւմ համար ․ ․ ․ ի՞նձ ․ ․ ․ թքե՛մ նորա վրայ ․ ․ ․ ես քեզ, առի միայն քե՛զ համար ․ ․ ․ դու ինձ պիտի դիմէիր․ ․ ․ հարցնէիր թէ ի՞նչ արի ․ ․ ․ ուսայ ․ ․ ․ ահա վկայականս, այսպէս էի երեւակայում․ ․ ․ և ես տոքտոր դարձայ քեզ, միայն քե՛զ համար ․ ․ ․ քարասիրտ հրէշ ․ ․ ․ սրտա՛, սպասի՛ր, հրէշ մի գրիր ․ ․ ․ ի՞նչ ուրեմն ․ ․ ․ ապառաժ, այո՛, գրիր ապառաժ ․ ․ ․ նա ապառա՞ժ է ․ ․ ․ նա գիտէ որ ես ապրում էի, ապրում եմ․ ․ ․ քե՛զ, միայն քեզ համար ․ ․ ․ Աննա՛ ․ ․ ․ ։

Նա գլուխը ձեռքերի մէջ առաւ և գոչեց աղիողորմ մռնչիւնով ․

— Աննա՛ ․ ․ ․ ։

Ես արտասուեցի ․ նա չէր կարող, նրա արտասուքը ցամքել էին, աչքերի տեղ սիրտն էր լաց լինում ․ ․ ․ ։

— Աննա՛ ․ ․ ․ կրկնեց նա աղաչանաց և արտասուքի ձայնով․ ձեռները դէպ ի ինձ պարզեց և երեսի վրայ փռուելով սեղանի վրայ,

— Ա՛խ, Աննա՛, գոչեց երրորդ անգամ ։

Սեղանի վրայի շիշերը թափեցան գետին, երկու վիճող ընկերները միացել էին միւսների հետ և խռմփացնում էին ։

Ես շատ վատ տրամադրութեան մէջ էի, տխուր էի, խի՛ստ տխուր ․ ․ ․ ։

Անցաւ մի րոպէ այդպէս, յանկարծ Վարդանեանը ցատկելով նստեց և զարհուրելի աչքերով նայելով ինձ գոչեց վրայ տալով ․

— Շարունակի՛ր, գրի՛ր, շո՛ւտ, շարունակի՛ր.

— Թելադրի՛ր, ասացի ես մատիտը ձեռք առնելով ։

Նա արագութեամբ վրայ տուաւ ․

— Գրի՛ր որ դու Աննա, խոստմնազանց եղար, դո՛ւ հրէշ ես, սիրտ չունիս, ես քեզ չեմ սիրում ․ ․ ․

Մէկէն ի մէկ կանգ առաւ և բռնելով թեւս,

— Ո՛վ ասաց որ ես չեմ սիրում, գոչեց նա, ջնջի՛ր, ջնջի՛ր այդ ․ ․ ․

Ես ձեւացրի որպէս թէ ջնջում եմ և մատս քսեցի գրուածքի վրայ։

— Ես սիրում եմ ․ ․ ․ շարունակեց նա իւր նախկին դիրքը ստանալով—մահու չափ ․ ․ ․ կատաղի կերպով սիրում եմ իմ Աննային ․ ․ ․ ի՞նչ սիրուն անուն է․ ․ ․ Ան-նա ․ այնպէս չէ՞, յարեց նա տխուր ժպիտով ինձ նայելով ։

— Այո՛, պատասխանեցի ես ։

Նա մի րոպէ լռութեամբ գլուխը կրծքի վրայ կախեց, ապա յափշտակելով ծծեց շշի մէջ մնացած վերջին գինին և շարունակեց ։

— Գրի՛ր, հրամայական կերպով ասաց, առանց ինձ նայելու ․

Ես շարունակեցի գրել ․

«Գալիս եմ ․ ․ ․ այսինքն եկայ ․ ․ ․ հասայ քաղաք ․ ․ ․ ի՛նչ ուրախութեամբ ցատկեցի կառքից ․ ․ ․ մտածեցի յանկարծակի ուրախացնել ․ ․ ․ պատուիրեցի որ իմ գալը չը յայտնեն ․ ․ ․ զարդարուեցի, օծուեցի ․ ․ ․ միա՛յն քեզ համար ․ ․ ․ քե՛զ, Աննա՛ ․ ․ ․ որ ամուսնացած գտայ ․ ․ ․ մի օտարի գրկի մէջ ․ ․ ․ ո՞ւր է նա ․ ․ ․ ամուսնացած է, պատասխանեցին ․ ․ ․ և ես մտայ գինետուն ․ ․ ․ խմեցի մէկ — չը մոռացայ ․ ․ ․ երկու չեղաւ ․ ․ ․ երեք չի՛շ ․ ․ ․ արբեցի և ․ ․ ․ միայն դու ես պատճառը ․ ․ ․ Աննա՛, անգութ ես ․ ․ ․ խոստացար սպասել ․ ․ ․ ի՞նչ արիր մատանին ․ ․ ․ ի՞նչպէս սրբեցիր իմ շրթունքի տեղերը ․ ․ ․ իմ ջերմ համբոյրները ․ ․ ․ ինչո՞վ ծածկեցիր քո խոստումներդ ․ ․ ․ մեղաւո՛ր ես, Աննա՛ ․ ․ ․ ծնողքդ քեզ չեն ստիպել ․ ․ ․ հարուստ է եղել այրդ ․ ․ ․ ես աղքատ եմ ․ անօթի ուսանող ․ ․ ․ վեց ամիս է խմում եմ, արբենում և քեզ դեռ ևս չը մոռացայ ․ ․ ․ չե՛մ մոռնալ, չե՛մ կարող ․ ․ ․ դու հեշտութեամբ մոռացար ․ ․ ․ բայց գուցէ ծաղրում էիր, հը՞ ․ ․ ․ կատա՞կ էիր անում․ ․ ․

Վարդանեանը այս խօսքերի վրայ մի քահ քահ արձակեց և գոռաց ծիծաղի միջից․

— Ի՞նչ ․ ․ ․ լաւ ․ ․ ․ կա ․ ․ ․ տակ ․ ․ ․

Յանկարծ նրա հազը բռնեց, նա դէն ձգեց ձեռքի սիկարը և սկսեց հազալ, հազը սկսաւ մեղմ և ապա հետզհետէ սաստկացաւ և միմեանց ետեւից առանց աղմուկի

— Հը՛, հը ․ ․ ․ ի՛նչ ․ ․ ․ լաւ ․ ․ ․ հը՛ ․ ․ ․ կատա՛կ ․ ․ ․ ասում էր խեղճ երիտասարդը հազի միջից։

Նրա երեսը սաստիկ ուռիլ և կարմրիլ սկսեց, աչքերը դուրս թռան, շրթունքների եզերքներում փրփուր երեւցաւ․ խեղճը երկու ձեռքով ամուր սեղմել սկսեց փորը․ ․ ․ հազը սաստկանում էր ․ ․ ․ կատաղութիւնը հետեւեց նրան, նա սկսեց ձեռքերը տատանել իւր շրջապատը, սեղանը կործանուեցաւ և ինքը երեսի վրայ փռուեցաւ գետին ․ ․ ․ ։

․ ․ ․ Երկրորդ օրը առաւօտեան, կամուրջի վրայ զբօսնելու միջոցին Վարդանեանցի տժգոյն, դառնութիւն արտայայտող, թորշոմած աչքերով լուրջ դէմքը տեսայ։ Ես մօտեցայ նորան, նա տխուր ժպիտով թոթուեց ձեռքս և ասաց ․

— Կարծեմ երէկ երեկոյեան շատ հարբած էի, չէ՞։

— Այո՛, փոքր ինչ ։

— Ո՛չ, մի աշխատէք նուազեցնել, ժպտեց նա, ես շատ արբած էի ․ վեց ամիս է և ամեն երեկոյ այդպէս եմ, այդ ամենը գիտեն ։

Եւ նա բարեւելով և վսեմութեամբ գլուխն ուսերի վրայ բռնելով հեռացաւ ։ — Խե՛ղճ երիտասարդ ․ ․ ․ մտածեցի ես — նա այլ եւս չէ ապրում ․ ․ ․

Եւ դորանից յետոյ ես այլ եւս երբէ՛ք չտեսայ Վարդանեանցին ։

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆՑ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

(ՆՈՐ ԳԻՒՂԱՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ)

ԱԶԴ

Մեր վերջին ժողովէն ի վեր՝ յօգուտ բաժանորդաց, զանազան կարեւոր առաւելութիւններ ձեռք բերուած ըլլալով, յառաջիկայ կիրակի օր՝ որ է օգոստ. 12, ժամ 3ին վերստին ընդհանուր ժողով պիտի գումարուի Ղալաթիոյ Ազգ. Մատենադարանի մէջ, հրաւիրուելով առ այժմ մեր ծանօթներէն անոնք, որք ընկեր գրուելու համար մեզ կամք յայտնած են, որպէս զի ամէն ոք իր ստորագրութեամբ եւս իր բաժանորդագրութիւնը վաւերացնելով անմիջապէս գործողութեանց ձեռնարկուի ։

Ընկերութեան կանոնագրութիւնք պատրաստ մեր գրասենեակը դրուած է, ուզողը կարող է զայն ընթեռնուլ այս շաբթու ամեն օր, առաւօտները մինչեւ ժամ 4, և երեկոները ժամը 10—12 ։

Առաջին ստորագրող բաժանորդաց համար՝ ինչպէս մեզ եկողներուն յայտնած ենք, մասնաւոր շնորհումներ պիտի ըլլան, բայց ժամանակին չեկողը այլ եւս իրաւունք չունենար անոնց ։

Զայսոսիկ զեկուցանելով կը խնդրեմ որ ամեն ոք անձամբ կամ գրով իր վերջին որոշումը մեզ հաղորդելու բարեհաճի ։

Ց. ԱՐՇԱԿ

Գրասենեակ․ Ղալաթիա, Մահմուտիյէ ճատտէսի, թիւ 2.

Ց. Գ. Շատերուն խնդրանաց համաձայն ընկերութեան յայտագիրը կրկին պիտի հրատարակուի Արեւելքի միջոցաւ ։

Գանձապահի մասին կարեւոր կարգադրութիւն մը եղած է որ պիտի ծանուցուի յառաջիկայ ժողովոյ ։

Նոյն
3—3

ԱԶԴ

Նիկոմիդիոյ Ազգ. վարժարանաց համար հետեւեալ պաշտօնեաններն կը փնտռուին․ փափաքողք տեղւոյն Հոգաբարձութեան ներկայացուցչին հետ կրնան բանակցիլ լրագրոյս Խմբագրատունը դիմելով ։

Ա. Մէկ դաստիարակ կառավարիչ ։

Բ. Մէկ դասախօս, գրաբառ և աշխարհաբառ լեզուաց համար․ նոյն դասախօսն Գաղղ. լեզուի և պատմութեան եւս բաւականին հմտութիւն պէտք է ունենայ ։

3—4

ՆԱՒԱՐՇԱՒ
Ի ՄԵԾ ԿՂԶԻ

ԸՆԴ ԲԱՐՁՐ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

Հինգշաբթի, 15/27 Օգոստոս

ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ ՆԱՒԱՐՇԱՒԻ

ՆԱԽԱԳԱՀ
ՎՍԵՄ. ՀԱՍԱՆ ՓԱՇԱ
ԾՈՎԱՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐ

ՎՍԵՄ. Ծովակալ ՀՕՊԱՐԴ ՓԱՇԱ
» ԱԲՐԱՀԱՄ ՓԱՇԱ
» ՍԱԼԻՀ ՓԱՇԱ
» ԳԱՅՄԱԳԱՄ ԿՂԶԻՆԵՐՈՒ

Տեարք
Ատլէր Ս.
Ալլան Է.
Օգուանօ Ֆ.
Ավրամիտէս Ճօն էֆէնտի
Ազարեան Անտօն էֆէնտի
Ազարեան Ժոզէֆ
Պահրի պէյ, Սամի փաշազատէ
Պոտուր Էմիլ
Վսեմ. Զիաք պէյ
Քայեարտ Վինսընդ
Քարօ Էտ.
Քօլլաս Կապրիէլ
Քօրբի Ա. Պ.
Քուլթօ Շ.
Տինկլէր Օթօ
Տըվօ Էմիլ
Էօժէնիտէս Էօսթաշ
Ֆաուսէթ Ժ. Հ.
Ֆէրնանտէզ Տիազ
Ֆէրնանտէզ Սալօմօն
Ֆօլժ Անթուան
Ֆօրնի Ի. Հրմոր.
Ֆօսքօլօ Մաթ.
Ճիուսթինիանի Պ. Ի.
Կրաժիանի Էտ.
Կէչէր էֆէնտի
Համօբուլօ Ճօն
Հիր Է.
Զարիֆի Լ.
Հիւսէյին Հագգը էֆէնտի

Տեարք
Հէլպիկ Ս.
Լա Ֆօնթէն Շ.
Լըպէ Ա.
Լըպէ Ա. որդի
Լըմուեան Լ.
Մատրիալի էֆէնտի
Մարթէն տէ Բալիէր
Մորթօն Հ. Գ.
Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյ
Մէհմէտ Սէլիմ էֆէնտի
Նիքօլօբուլօ Աթ.
Նորատունկեան Յ.
Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆէնտի
Բանձիրիս Տ.
Զարիֆի Ն.
Բիրս Հ.
Րալլի Ս. Տ.
Րօսօլիմօ Ա.
Սիփէլտէր Լիւտ.
Սէլիմ էֆէնտի Ֆարիգ
Սթէֆօվիչ Բօլ
Սթէֆուլի Տօքթ.
Սմիթ Ֆ.
Թավուլճի Ա.
Թալասօ Հէնրի
Թուպինի Պէրնար
Վանատէօվր (Պառօն Է.)
Վիւագէն Պէյ.
Վուչինօ Ն.
Զօլաս Բ. Ժ.

Գանձապետ Ֆ. Վ. ՍՄԱՅԹ․ Քարտուղար ԷՏ. ՔԱՐՕ․ Օգն. Քարտուղար Հ. ԲԻԿՍ ։

ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ ՆԱՒԸՆԹԱՑԻՑ

Նախագահ. Վսեմ. Ծովակալ ՀԱՍԱՆ ՓԱՇԱ, Նախագահ Ծովային Պաշտօնատան Խորհրդոյ ։

Դեր-Նախագահ. Դեր-ծովակալ ՎՈՒՏՍ ՓԱՇԱ ։

Տեարք

Գնդապետ Հասան պէյ․ տեղակալ-գնդապետ Րիզա պէյ․ Նաւապետ Պ. Հ. Է. Ֆոն Հաննէնգյալ՝ հրամանատար աւստրիական Թօրուս պահակ շոգենաւուն ․ Նաւապետ Պ. Հիւկ Կոռ, հրամանատար բրիտանական Իմօժէն պահակ շոգենաւուն ․ Նաւապետ դերակոմս Լա Լանտ տը Քալան, հրամանատար Ֆրանսական Բէթրէլ պահակ շոգենաւուն․ Նաւապետ Ալթամիւրա, հրամանատար իտալական Սէչէօ պահակ շոգենաւուն․ Նաւապետ Նիքօլա Վլասիէֆ, հրամանատար ռուսական Թաման պահակ շոգենաւուն ․ Պ. Էտ. Ալլան․ Պ. Վիքթօր Քաոթէլի ։

ՑԱՑԱԳԻՐ ՆԱՒԱՐՇԱՒՈՒՑ

Ա. ՆԱՒԸՆԹԱՑ.—ժամ 10·15․ Մալթայի թեթեւ նաւակներ մէկկողմաթի (Արուեստասիրաց համար)․ հեռաւորութիւն 3/4 մղոն ։ Մրցանակ, արծաթեայ գաւաթ ։

Ծ.Ա.Ն.—Այս նաւակներ պարտին բուն մալթական լինել, այսինքն Մալթայի մէջ շինուած ։

Բ. ՆԱՒԸՆԹԱՑ.—ժամ 10·40․ Կղզեաց Գայըքներ մէկկողմաթի, հեռաւորութիւն 2 մղոն ։ Ա. Մրցանակ, 4 Օ. Ո.—Բ. Մրցանակ, 2 Օ. Ո ։

Գ. ՆԱՒԸՆԹԱՑ.—ժամ 11·10․ Տեղական Գայըքներ երկկողմաթի, Արուեստասիրաց համար, հեռաւորութիւն 2 մղոն ։ Մրցանակ, արծաթեայ գաւաթ ։

Ծ.Ա.Ն.—Անգլիական և մալթական նաւակներն այս նաւընթացէն դուրս են ։

Դ. ՆԱՒԸՆԹԱՑ.—ժամ 11·30․ Թրքական նաւակներ եռազուգաթի, հեռաւորութիւն 2 մղոն ։ Ա. Մրցանակ, 5 Օ. Ո.—Բ. Մրցանակ, 2 Օ. Ո ։

Ե. ՆԱՒԸՆԹԱՑ.—ժամ 12․ Մասնաւորաց Գայըքներ, եռազուգաթի, հեռաւորութիւն 2 մղոն ․ Ա. Մրցանակ, 8 Օ. Ո.—Բ. Մրցանակ, 3 Օ. Ո ։

Զ. ՆԱՒԸՆԹԱՑ.—ժամ 12·30․ Քըթթըրք ծովային նախարարութեան, տասն զոյգով, հեռաւորութիւն 3 մղոն ․ Ա. Մրցանակ, 8 Օ. Ո.—Բ. Մրցանակ, 3 Օ. Ո ։

ԴԱԴԱՐ ՃԱՇԻ ՀԱՄԱՐ

Է. ՆԱՒԸՆԹԱՑ.—ժամ 1․ Առագաստաւոր առաջնակարգ զբօսանաւեր (Եաթ), այսինքն 8 թոնօ և աւելի, հեռաւորութիւն 12 մղոն ։ Մրցանակ, արծաթեայ գաւաթ ։

ժամ 1·10․ Առագաստաւոր երկրորդ կարգի զբօսանաւեր, այսինքն 8 թոնօյէն պակաս, հեռաւորութիւն 6 մղոն ։ Մրցանակ, արծաթեայ գաւաթ ։

Ը. ՆԱՒԸՆԹԱՑ.—ժամ 1·40․ Օտար մարտանաւուց Քըթթըրք, 10 կամ 12 զոյգ, հեռաւորութիւն 3 մղոն ։ Ա. Մրցանակ, 8 Օ. Ո.—Բ. Մրցանակ, 5 Օ. Ո ։

Թ. ՆԱՒԸՆԹԱՑ.—ժամ 2·30․ Ծովային նախարարութեան Գայըքներ չորս զոյգով, հեռաւորութիւն 2 մղոն ։ Ա. Մրցանակ, 5 Օ. Ո.—Բ. Մրցանակ, 2 1/2 Օ. Ո ։

Ժ. ՆԱՒԸՆԹԱՑ.—ժամ 3․ Առագաստաւոր Քըթթըրք ծովային նախարարութեան, հեռաւորութիւն 6 մղոն ։ Ա. Մրցանակ, 5 Օ. Ո.—Բ. Մրցանակ, 3 Օ. Ո ։

ԺԱ. ՆԱՒԸՆԹԱՑ.—ժամ 3·15․ Կղզեաց Գայըքներ երկկողմաթի, հեռաւորութիւն 2 մղոն ։ Ա. Մրցանակ, 5 Օ. Ո.—Բ. Մրցանակ, 3 Օ. Ո ։

ԺԲ. ՆԱՒԸՆԹԱՑ.—ժամ 3·45․ Առագաստաւոր մակոյկք, հեռաւորութիւն 6 մղոն ։ Ա. Մրցանակ, 5 Օ. Ո.—Բ. Մրցանակ, 3 Օ. Ո ։

ԺԳ. ՆԱՒԸՆԹԱՑ.—ժամ 4·15․ Գայըքք ծովային նախարարութեան վեց զոյգով, հեռաւորութիւն 2 մղոն ։ Ա. Մրցանակ, 5 Օ. Ո.—Բ. Մրցանակ, 4 Օ. Ո ։

ԺԴ. ՆԱՒԸՆԹԱՑ.—ժամ 4·15․ Քըթթըրք ծովային նախարարութեան ութ զոյգով, հեռաւորութիւն 2 մղոն ։ Ա. Մրցանակ, 6 Օ. Ո.—Բ. Մրցանակ, 3 Օ. Ո ։

ԺԵ. ՆԱՒԸՆԹԱՑ.—ժամ 5·20․ Կղզեաց Գայըքներ եռազուգաթի, հեռաւորութիւն 3 մղոն ։ Ա. Մրցանակ, 6 Օ. Ո.—Բ. Մրցանակ, 3 Օ. Ո ։

ՄԵԾ ԿԱՅՄԻ ԽԱՂԸ

ԺԱՄ 2ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄ 5

Ծ.Ա.Ն.—Մեծ կայմէն զատ ծովային ուրիշ զուարճութիւններ պիտի լինին հասարակութեան համար, եթէ օդը ներէ ։

Անոնք որք կ'ուզեն մասնակցիլ Նաւարշաւաց, ամսոյս 6/18 էն առաջ պարտին դիմել ի ՄԵԾ ԿՂԶԻ, առ Վսեմ. Վուտս փաշա կամ առ Պ. Վիքթօր Գաոթէլի․ ի ԳԱՏԸԳԻՒՂ, առ Պ. Հ. Գ. Մորթօն․ ի ԹԵՐԱՊԻԱ, առ Պ. Նաւապետ Ճ. Կոռ, հրամանատար անգլիական Իմօժէն պահակին, կամ Պ. դերակոմս Լա Լանտ տը Քալան, հրամանատար Ֆրանսական Բէթրէլ պահակին․ ի ՊԻՒՅՈՒՔՏԷՐԷ, առ Պ. Նաւապետն Նիքօլա Վլասիէֆ, հրամանատար ռուս Թաման պահակին, կամ Պ. Նաւապետն Ռ. Հ. Է. Ֆօն Հաննէնգյալ, հրամանատար աւստրիական Թօրուս պահակին ։

Կարելի է նաեւ արձանագրուիլ ի ԼԻՄԱՆ ՕՏԱՍԸ ։

Հարկ է տալ նաւուց անունը և նշանակել ուրիշ դրօշակը ։ Զբօսանաւք պիտի զննուին Մասնախմբին ընտրած կանոնաց համաձայն, և ըստ նաւին ծանրութեան՝ «ժամանակի շնորհում» պիտի լինի ։

Գայըքներուն համար, որոշեալ դրօշակք պիտի բաշխուին Նաւարշաւէն առաջ ։

ԱԶԴ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆՔ

Յառաջիկայ կիրակի, 11/23 օգոստոս, իրիկուան ժամը 11 ին, կամուրջէն Շիրքէթի շոգենաւ մը պիտի մեկնի, հանդիպելով Քապաթաշ, Պէշիքթաշ, Օրթաքէօյ, Գուրուչէշմէ, Արնավուտքէօյ, Պէպէք, Րումէլի Հիսար, Էմիրկեան, Եէնիքէօյ, Թարապիա Պէօյիւքտէրէ և պիտի երթայ ի Մէզարպուրնու։

Գիշերուան ժամը 5 ին, այդ շոգենաւը Մէզարպուրնուէն մեկնելով, Կամուրջ պիտի վերադառնայ միեւնոյն նաւամատոյցներն հանդիպելով։

Նոյն երեկոյին ուրիշ շոգենաւ մը ժամը 12 ½ ին պիտի մեկնի Կամուրջէն և հանդիպելով Իւսկիւտար, Գուզկունճուգ, Պէյլէրպէյ, Չէնկէլքէօյ, Վանիքէօյ, Ա. Հիսար, Քանլըճա, Բ. Փ. Մահալլէ, Փաշա-Պաղչէ, Պէյգօզ, Թարապիա և Պէօյիւքտէրէ պիտի երթայ ի Մէզար պուրնու, և գիշերուան ժամը 4 ¾ ին պիտի մեկնի Մէզարպուրնուէն և յիշեալ նաւամատոյցներն հանդիպելով Կամուրջ պիտի վերադառնայ։

ԳԻՆ ՏՈՄՍԱԿԱՑ

Կամուրջէն մինչեւ Պէպէք և Վանիքէօյ գտնուող նաւամատոյցներէն մինչեւ Պէօյիւքտէրէ և Մէզարպուրնու գին երթի 5 ղրշ, գին դարձի 5 ղրուշ։ Բ. և Ա. Հիսարէն մինչեւ Քանլըճա և Էմիրկեան գտնուող նաւամատոյցներէն մինչեւ Պէօյիւքտէրէ և Մէզարպուրնու գին երթի 3 ղրուշ, գին դարձի 3 ղրուշ։ Եէնի-գիւղ, Չալըքլը, Փաշա-Պաղչէ, Թարապիա, Պէյգօզէն մինչեւ Պէօյիւքտէրէ և Մէզարպուրնու գին երթի 2 ղրուշ, գին դարձի 2 ղրուշ։

Մէջ-մէ իւրաքանչիւր անգամի համար 2 ղրուշ։

Տղայք կէս տոմսակ պիտի վճարեն։

Յառաջիկայ կիրակի, 11 օգոստոս, եթէ օդը ներէ, Շիրքէթի թիւ 18 շոգենաւը, մէջն ունենալով եւրոպական նուագածուաց խումբ մը, ժամը 4½ին Եէնի Մահալլէէն մեկնելով Մեծ-Կղզի պիտի երթայ, հետեւեալ նաւամատոյցներն հանդիպելով. Մէզարպուրնու, Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա, Պէյգօզ, Փաշա-պաղչէ, Եէնի քէօյ, Քանլըճա, Պօյաճըքէօյ, Ր. Հիսար, Պէպէք, Քանտիլլի, Վանիքէօյ, Արնավուտքէօյ, Գուրուչէշմէ, Չէնկէլքէօյ, Պէյլէրպէյ, Օրթաքէօյ, Գուզկունճուք, Իւսկիւտար, Պէշիկթաշ, Գապաթաշ, և Հէյպէլի կղզի։

Մեծ Կղզիէն վերադարձը տեղի պիտի ունենայ գիշերուան ժամը 4½ին, լուսնի լուսով և նոյն նաւամատոյցներն հանդիպելով։

Շոգենաւուն մէջ ամեն ժամ պատրաստ ճաշարան պիտի գտնուի ի դիւրութիւն ուղեւորաց։

Եթէ օդն աններեւոտ լինի, այս ուղեւորութիւն պիտի կատարուի օգոստոս 18/30ի յաջորդ կիրակին։

ԳԻՆ ՏՈՄՍԱԿԻ

Երթ ու դարձի համար մէկ արծաթ մէճիտ։

Տղայք 5 ղրուշ պիտի վճարեն։

ԼՈՖԹԸՆ ԵՒ ՔԻՄՆԷԼ
ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵԱՑ

ՔԻՒՐՔՃԻ ԳԱՊՈՒՍԸ, ՂԱԼԱԹԻԱ.

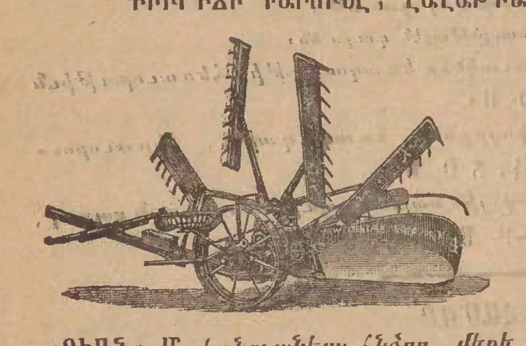

«ՐԻԱՆ» Մականուանեալ հնձող մեքենայն երկու ձիով կը քաշուի և կը հնձէ 300 օլոմ։

ԳԻՆ՝ 35 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ Է

Մեքենային կատարելագործութիւնը երաշխաւորեալ է։ Գնողն երբ գոհ չլինի, կրնայ ետ առնուլ իր ստակն։

302

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Կիւմիւշ սախթիյան օն իքի պին ալթըմ, պէհէր աթէմի օն պէշ ղուրուշ օթուզ փարա։

Գըրմըզը սախթիյան պին ալթըմ, պէհէր աթէմի եիկիրմի ղուրուշ օթուզ փարա։

Նիզամիյէ սէրաճխանէ անպարընտա մահֆուզ պուլունան նիմունէսինէ վէ շուրութը մուգաւելէսինէ թէվֆիգըն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէզգիւր միւնագասայա գօնուլան պէր վէճհը պալա իքի գալէմ սախթիյան ֆիյաթըը մուրադ գըլաճաքլար իւէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ պօօւլքօսը րումինին օն տէօրտիւնճիւ չարշէմպայն կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասա պիւլ իթրա մէզքիւր կիւնտէ գա- րարը գաթիսի վէրիլէճէքլերինտէն իխտարսընա թալիպ վէ օն պէշինճի ֆիտէնչէնպէհ կիւնիւ նիւզտէ պէշ թէնզիլինէ բաղիպ պուլունանլերըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմսթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

7 աղուսթոս 1301 — 3—3

Գ. ՍԱՐԳԻՍՕՖ ԵՒ ԸՆԿ.

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐՈՒ ՇՂԹԱՅՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՅԼ ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ ԳՈՀԱՐԵՂԻՆԱՑ

Վերոյիշեալ Տիօժէն նշանը կրող սոյն նորաձեւ Նիքէլ ժամացոյցներն խումբ մը արժանացած են Գործաւորաց Գովեստին անունին, որովհետեւ թէ՛ գնով գերազանցելի են գործաւորաց և թէ՛ ճշդութեամբ կը գերազանցեն ոսկի Քրօնօմէթրներն իսկ. այս ժամացոյցներն իրենց յարմար փեղկերի տուփերն ունին, և կը ծախուին ի գին 80 ղրուշի (4 մէճիտ). տուգինոյով առնողներու կանոնաւոր վեց ներկայ։

Պիլօտ նշանով ճանչցուած մեր զանազան տեսակ արծաթ ժամացոյցներն արդէն բաւական տարիներէ ի վեր լաւ կերպով գնահատուած են ամեն ժամագործաց կողմանէ թէ՛ աստ և թէ՛ ի դաւառս։

Սոյն ժամացոյցերու մեծ քանակ սպառումն արդէն սկսած է նախանձ շարժել խել մը օրինակողներու որոնք իրենց ուղղելու կը յաջողեցնեն իրենց յատուկ ժամացոյցներն նմանցնելու փութալով մեր ճշմարիտ Պիլօտներուն, նոյն խել այդ նշանն ալ մեր բիչ փոփոխեալ յանդգնաբար կեղծելու։ Ուստի պարտք կը համարիմ արգոյ Հասարակութեան ազդարարել և մասնաւորապէս Պոլսեցի և գաւառացի ժամագործաց որ մեր Պիլօտներն (Ջիվիլի անուամբ ծանօթ) այսուհետեւ ոչինչ կրեն, բաց ի այս նշանէն, մեր անունն Գաղղիարէն լեզուաւ ճերմակ տախտակին վրայ և Տաճկերէն լեզուաւ մեքենային վրայ։

ՄԹԵՐԱՆՈՑ
Կ. Պոլիս, Զինճիրլի-խան
վարի յարկ Թիւ 78

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՔ
Մաֆազաճըլար փողոց Թիւ 42
Զուխաճի-խան փողոց Թիւ 8

(ՇԱՔԱՐՈՎ ՊԱՏԱԾ)

ՀԷՅՏՈՔԻ
ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐ

Աւասիկ ընդհանուր բժշկութեան զարմանալի և սրտակարգ գիւտ մը։ Գիտութեան յաղթանակները —Ելեկտրական Հեռագիրը, Շոգի, Տպագրութիւն— յեղափոխեցին երկրագնդիս դրութիւնը, և մարդկային կեանքն բրին լաւագոյն և իմաստնագոյն։ Այսպէս, թէպէտ անհամար Դեղահատներ կան հիւանդութեանց համար, և մեծ արժանիք վերարկելով հանդերձ անոնց, Տոքթոր Հէյտոքի գիւտը նսեմացուցած է անոնց ամենքն և հիմնած է

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Բժիշկք, որոց պատուիրած օրական չորս կամ հինգ դեղահատները կը տկարացնէին ստամոքսը և կ'անդամալուծէին աղիքները, պիտի կրնան իրենց հիւանդաց առողջութիւն և ախորժակ տալ այս սրտակարգ Դեղահատներէն մէկ երկուքով։ ՏՈՔԹՈՐ ՀԷՅՏՈՔԻ ՆՈ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂ ՀԱՏՆԵՐԷՆ մէկ երկու հատը կը բաւեն դնելու համար ստամոքսն կատարեալ կանոնաւորութեան և ախորժակի մէջ, և միտքն պայծառ ու թեթեւ ընելու։ Եթէ փայծեղը տկարացած է իւր գործին մէջ, կը կազդուրի, և եթէ Ջղային դրութիւնը խանգարուած է, կը վերակազմուի։

ՄԱՂՁՈՏՈ ԹԵԱՆ ՆՇԱՆՔ
1. Ստամոքսի ծանրութիւն։
2. Աջ կողի տարածումն փրքախառն պատճառաւ։
3. Սրտաբաբութիւն։
4. Ճաշէն յետոյ տկարութիւն և յոգնութիւն։
5. Բերնին մէջ գէշ համ մը և ծանր լեզու։
6. Բոլորովին պնդութիւն, մերթ ընդ մերթ ալ փորհարութիւն.
7. Գլխու ցաւ ճակտի վրայ։
8. Ախորժակի պակասութիւն և մեծ յոգնութիւն.

Վերոյիշեալ ամեն նշանները բացորոշապէս ցոյց կուտան թէ խանգարում յառաջ եկած է փայծեղնի մէջ, և

J. HAYDOCK'S
NEW LIVER PILL

պէտք է յիշել թէ մեծ կարեւորութիւն ունի սխալ կերպիւ չըմբռնել հիւանդին ճիշդ կացութիւնը։ Պէտք է անմիջապէս

ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ մը հայթայթել, որ դեղահատի մը ամենէն սովորական ձեւն է։ Ամենօրեայ փորձառութիւնը ցոյց կուտայ թէ եթէ դեղահատը լաւ կերպիւ բաղադրեալ է, ամենայարմար կերպիւ կրնայ վերանորոգել փայծեղնի գործողութիւնը, և այդ մասին կարելի է միշտ վստահութիւն ունենալ։ Իմ կենացս բազմաթիւ տարիները նուիրած եմ շինելու համար Դեղահատ մը որ լինի անմիջական և ազդու դարման մը ընդդէմ սոյն ... ծանօթ հաւատ չունիմ լուծողական դեղերու վրայ, ուստի և շինեցի Դեղահատ մը որ զօրաւոր և ազդու դարման մ'է, և կոչեցի

ՀԷՅՏՈՔԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏ

Առողջութեան խնկութիւնն իսկ են, և այն մեծագոյն շնորհն զոր Գիտութիւնն բրած է մարդկութեան։

Ջլախտութեան, Անզօրութեան, Ընդհանուր յոգնութեան, Ախորժակի պակասութեան, Գլխացաւութեան համար. Տոքթոր Հէյտոքի Նոր փայծեղնի դեղահատերն ամենազդու դարման են։

Մէկ մի սրուակ կը պարունակէ քսան դեղահատ։ Գինն է 25 սէնթ։ Կը ծախուի ամեն դեղավաճառաց քով.

Տարակուսող անձինք կրնան, փորձի համար, ՁՐԻԲՐ ստանալ այս Դեղահատներէն սրուակ մը, եթէ մեզ գրկեն իրենց անունն և հասցէն։

Թղթատարական տոմս մը գրկել «փայծեղնն և իւր դարմանը» խորագրով տետրակին։ Հարկ եղած տեղեկութիւնները կը տրուի ամենուն։

ՀԷՅՏՈՔ ԵՒ ԸՆԿ.
Նիւ-Եորք, Մ. Ն.

ԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ —կը խնդրուի դեղավաճառներէն ուշադրութիւն ընել որ Ճ. Հ. Թրօնսիսի, որ միակ Գործակատարն է, ստորագրութիւնը գրուած լինի։ Հակառակ պարագայի մէջ, դեղահատները կեղծ են։

CAISSE GENERALE D'EPARGNE ET DE CREDIT

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿ
ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ

Կեդրոնատեղի 116, Հրապարակ Լաֆայէթ, Բարիզ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆԳ

Բարիզի Ընդհանուր Խնայողական Մնտուկին գործառնութիւնքն են, Գաղղիոյ կառավարութեան անմիջական «երաշխաւորութեան» ներքեւ գտնուող, և մեծամեծ պարգեւներով վիճակահանութեանց մասնակցող փրանսական արժէթղթոց վաճառումը։

Ընկերութիւնը կազմուած լինելով 24 Յուլիս 1867 Թուագրեալ օրէնսգրին տրամադրութեանց համաձայն, իւր գործողութիւնք Փրանսայի կառավարութեան քննութեան «գօնթրօլ» ենթարկուած են։ Այս մեծ և անժխտելի ապահովութիւն մ'է զոր ընկերութիւնն կ'ընծայէ իւր յաճախորդաց։

Ընկերութիւնը կը դիւրացնէ հասարակութեան «ամսական վճարմանց միջոցաւ» դիզել մի փոքր հարստութիւն և ունենալ միանգամայն մեծ պարգեւ մը շահելու յոյսն։

Առաջին ամսավճարն տրուելուն պէս, բաժանորդն կ'ընդունի իւր գնած արժէթղթին թիւն, և կը վայելէ նորա իրաւունքներն, որպէս թէ բաժնէթղթին գինն ամբողջովին վճարած լինէր. Հետեւաբար արժէթղթին շահելիք պարգեւներն և տոկոսի կտրօններն իրեն կը վերաբերին։

Ամսական վճարմունք են, ըստ արժէթղթին 5, 10 և 20 ֆրանգ։

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Ընդհանուր Ներկայացուցիչն Ընկերութեան վասն Թուրքիոյ, Ալպուլլահ Նասի էֆէնտի, 4 Պահճէ-գափու, Կ. Պոլիս։

Ներկայացուցիչ ի Պրուսա, Յովհաննէս էֆէնտի Յ. Պօտուրեան

Ներկայացուցիչ ի Զմիւռնիա Աթէս եղբարք

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազդու կազդուրիչն զօրապարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամեն փափուկ անձինք։

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱԹ ՏԸ ՇՕ

Բաղկացեալ Մկանանց և Ջղային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յայտ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, Եւայլն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր շարաչուք կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Պուրպօն փողոց, 14—ԼԻՈՆ

Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին է ընդհանուր Մենավաճառ Ալիբրանտիի դեղարան Տէլլա-Սուտա, Բերա մեծ փողոց 169։

ՄԱԶԻ ՆԵՐԿ

Լաւագոյն տեսակը կը ծախուի Ս. Մ. Մինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Բէրչէմլէ բազարի մօտ Նէնի ճամիի դրան կից։

Վերոյիշեալ ներկի գործածութեան եղանակը շատ դիւրին, արդիւնքը փայլէնալեան ու խիստ գեղեցուցիչ եւ գոյնը մնայուն ու բոլորովին բնական է։ Գնողները կը վկայեն թէ ուրիշ ներկերու անմաքրութենէն ու անոնց խել գարշելի հոտէն ձանձրացած ըլլալով, սկսած են գործածել այս ներկը որով շատ գոհ եղած ու նեղութենէ ազատած են, ուստի ոչ մէկ ներկ ասոր պատուականութեանը կը հասնի։ Ներկի կարօտութիւն ունեցողները թող հաճին փորձել։ Կը ներկէ սեւ կամ շագանակագոյն, մերթը շաղախսիր ու ձյասակար նիւթը չպարունակեր։

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՆԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ՔԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլոյ և Բօրլէ մէջեւ կանոնաւորեալ բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ'Օրանժ, որ օգոստ. 12ին Մարսիլիայէն և օգոստոս 29ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ. Մէնէրէ որ պիտի մեկնի օգոստ. 27ին։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղեւի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈՒԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ
Մահմուտ փողոց, Թիւ 141

514

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլի և Միջերկրականի միջեւ բանող

շոգենաւք

Անուանք	Թոննոյ	Անուանք	Թոննոյ
Քանոբուս	4200	Օասիրիս	3000
Ֆէրօս	4000	Նէֆթիս	3000
Օամմի	4000	Բերա	3000
Սէսոստրիս	3250	Ադրիատիկ	1700
Թիպա	3250	Լոգիկա	800
Մակոտալա	3250	Օլիմպոս	800
Մարիօթիս	3250	Մեմֆիս	700

Արիէլ շոգենաւը, նաւապետ Ղուշի, Լիվրբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹԸԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանըճըգ փողոց,
Ուիթըլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

515

ՀԱՆՔԱՅՐԱՅԻՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

VICHY
ՎԻՇԻ

Վարչութիւն, Փարիզ 8, Պուլվար Մօնմարթր.

Ֆրանսա (դաւառ Ալիէյի)

ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մօնմարթր

PASTILLES DIGESTIVES. — Այս շաքարները Վիշիի մէջ պատրաստուած են Ջերմուկներէն հանած աղով, ախորժահամ են և ապահով դարման մ'են դիւրամարսութեան դէմ։

SELS de VICHY pour BAINS. — Այն անձանց համար որք չեն կրնար Վիշի երթալ։

Կեղծէն զգուշանալու համար, սոյն դեղերու և շիշերուն վրայ պահանջել ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ գրոշմ։ Կը գտնուի Պոլսոյ բոլոր դեղագործաց քով։

DRAGEES MEYNET
D'EXTRAIT NATUREL
DE FOIE DE MORUE

Որքան անձինք կը հրաժարին՝ թօ՛ իրենց և թէ՛ իրենց զաւակաց համար՝ Մերլուծեան իւղի օգտակար գործածութենէն, իւր աղտեղ գլուանաց պատճառաւ. Փարիզցի դեղագործ Մէյնէէ Մերլ-Լեւօ իւղի բնական քաղցն նոյն ծածումն, նոյն բնական կազմութիւնն ունի, ինչ որ ձէթի իւղն (թխագոյն ճշմարիտ իւղ)։ Կը պարունակէ անոր բոլոր կազդուրիչ յատկութիւններն և առաւելութեամբ կրնայ գործածուիլ անոր տեղ ամեն պարագայի մէջ, առանց ունենալու անոր անպատեհութեանց և ո՛չ մին։ Արդարեւ բնաւ յառաջ չբերեր ստամոքսի յոգնութիւն, և ամենափափուկ աղջիկ, ամենափոքրուկ աղջիկն դիւրութեամբ կը գործածեն զայն Մէյնէէ շաքարահատ կամ Մէյնէէ հաբիկներ (փոքր շաքարահատք մանկանց համար) ձեւին տակ։

Այդ Շաքարահատք ամենազդու դարման են ընդդէմ արեան պակասութեան, վատութեան, դեղնութեան, կուրծքի հիւանդութեանց, արեան տկարացման, ապաքինմանց, ուժաթափութեան, ախորժակի պակասութեան, ծերոց տկարութեան, և կը զարգացնեն մանկութիւնն և պատանեկութիւնը։

Մէյնէի շաքարահատք ամենամեծ անկարգին ծառայութիւններ կը մատուցանեն այս երկրին մէջ, ուր վերոյիշեալ հիւանդութիւնք կը տիրեն։ Իրենց գործածութիւնը կը յանձնարարուի մանաւանդ այս միջոցիս, ուր բազմատեսակ իւղեր կը վաճառուին որք Մորիւ ձկան ճշմարիտ իւղ չլինելէ զատ ամեն ինչ են։

Մասնագիտաց իւղոց խել կեղծեր և նմանութիւններ կը պատրաստուին Կ. Պոլսոյ մէջ իսկ։ Թուրքիոյ համար ընդհանուր մենավաճառ և Ներկայացուցիչ
Ժ. ԱԼԻԲՐԱՆՏԻ
Դեղարան Տէլլա-Սուտա, Բերայի մեծ փողոց, Թիւ 169

ՍԵԴԱՆԻ ԲՄՊԵԼԻ

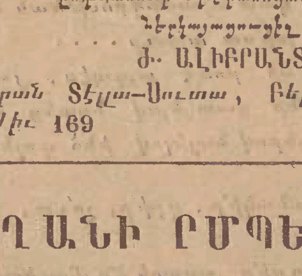

ՅԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐ ՔԷՐՄԱՆԻ

Նման «Շարթրէօզ» ի գինւոյն, ախորժահամ և յոյժ առողջարար բմպելի մ'է և մեծապէս կը դիւրացնէ մարսողութիւնը։

Գլխաւորապէս կը գտնուի Գ. Պէրթէն եղբարց քով, Ղալաթիա, Սէթէ Թրամեն։

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Լոնտոնի և Միջերկրականի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոննոյ	Անուանք	Թոննոյ
Ալպանօ	2,000	Լէրանդօ	4,500
Ալճէրօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարաթոն	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրօտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օդրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օդդօ	2,000
Գադօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասդէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիբօ	2,800
Էրալօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրադօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	4,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սաբֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրոտինօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիաօ	2,300	Քասանդօ	3,600
Քէլոօ	2,000	Նէտտօ	1600
Քօլպօ	2,200	Զէնօ	3,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	41,0

Ուինտօ շոգենաւը, նաւապետ Նիւմէն ամսոյս 3ին Հըլէն մեկնած է Մալթա, Զմիւռնիա, Կ. Պոլիս և Օտեսա երթալու համար։ Ամսոյս 22ին աստ կ'սպասուի։

Քէօս շոգենաւը, նաւապետ Նէյլ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ, և ամսոյս 21ին պիտի մեկնի Պոլիս Օտեսա երթալու համար։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԵՏԵՐԻՔ ՀԻԼՏ ԻՆ ԸՆԿ.
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

514

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամսոյ երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի և Միջերկրականի միջեւ.

Անուանք	Թոննոյ	Անուանք	Թոննոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ագլաա	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալէբբօ	3,000	Նանթ	2,500
Պոգնիա	4,600	Բավոնիա	5,000
Պալդիք	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սէրվիա	7,800
Ճէֆալոնիա	5,000	Սիդիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարաքօսա	3,000
Շէրպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տէմէրարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Սիդոն շոգենաւը, նաւապետ Ուայթ, Լիվրբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով և ի մօտոյ վերստին Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունելու Նիւ-Եորքի, Պօսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ուէէ նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ
Գործակալ
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա

511

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվրբուլի և Սեւ-ծովու միջեւ.

Անուանք	Թոննոյ	Անուանք	Թոննոյ
Ալճէրեան	2500	Ֆլավեան	3700
Ալզասեան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրեան	5500
Արապեան	3700	Իլլերեան	5500
Պավարեան	6000	Իտալեան	5500
Պուլկարեան	6000	Լէսպեան	2200
Քասթելեան	800	Լիպուրեան	2500
Սայրենեան	2000	Լիպեան	800
Տուրոյ	700	Օբորթօ	700
Էճիբզեան	3700	Բէրսեան	3800
Ֆապիեան	3700	Վալենսեան	6800
Ֆալերնեան	3700	Վիրճինեան	6800

Ֆլավեան շոգենաւը, Նաւապետ Ֆրայ, օգոստոս 18ին Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի Զմիւռնիոյ ճամբով։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վաճման և ընկ.
Մալթա, Ս. Քամիլլէրի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկօրտատօ.
Զմիւռնիա, Գ. Ուիդօլ և ընկ.

512

ԲԱՔԱՅԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոննոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Գրէյ
Արապիստ	2,500	Պոճըլըս
Արքադիա	2,500	Քրուիքշանք
Լազոնիա	2,500	Ուիլզ
Մասէտոնիա	3,500	Մալլ
Բալմիրա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Պալմիրա շոգենաւն ամսոյս 24ին Պաթումէն վերադառնալով անմիջապէս Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի։

Այա Սոֆիա շոգենաւն ամսոյս 24ին Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

515

ՄԻՋԱՏՕՍԻՆ ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ
ՆՈՐՈՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՄԲ

Ա. ՄԻԹԱԼՈՎԻՉԻ

ԽՈՒՈԼԻՈ, ԴԱԼՄԱՏԻԱ.

Ղալաթիոյ մէջ Մթերանոցն է Մահմուտ, Լոյտ խան, 2.

Արտօնատէր Ս. ՏԸՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ
ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1885 ՕԳՈՍՏ. 1 ՀԻՆԳՇԱԲԱԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՕԳՈՍՏ. 31

Վոսփորէն իջնող շոգենաւներ

11 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպ. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
11 — Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
11 — Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Գապաթ.
11 — Պէյգ. Բաշչաբ. Բ. Բ. Մահ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլ. Գուզ.
11 45 Եէնիմ. Մէզ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիքէօյ Սթէն. Պօյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիքթաշ։
12 15 Գավագներ Մէզարպ. Պէօյիւք. Թար. Պէյգ. Բաշչաբ. Գանլը. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլք. Պէյլէր. Գուզկ. Գապաթ.
12 30 Եէնիմ. Մէզպուրն. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Միրկէօն Ռ. Հիսար Պէպ. Արնավ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
1 15 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
2 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
2 Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգօզ Բաշչաբ. Րիֆաթբ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Իւսկ.
3 — Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշչա. Րիֆաթբաշ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկունճուք
3 15 Եէնիմ. Մէզար. Պէօյիւք. Քիրէճ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.
4 — Պէօյիւք. Պէյգ. Բաշչաբ. Րիֆաթ. Գանլըճ. Ա. Հիս. Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Պէշիք.
4 15 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպ. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
5 15 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
6 15 Եէնիմ. Մէզարպ, Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշչաբ. Եէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկէլ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ.
7 30 Ս. Գոմ. Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւքտէրէ Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
8 45 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաքէօյ Պէշիքթաշ
8 45 Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշչաբ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Իւսկ.
9 30 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
10 Եէնիմ. Մէզար. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպ. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
10 30 Եէնիմ. Մէզ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիքէօյ Միրկէօն Ռ. Հիսար Պէպէք Ընավութ. Գուր. Օրթաքէօյ Պէշիք.
10 45 Մէզար. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Բաշչաբ. Ր. Բաշչաբ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Իւսկ.
11 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնավ. Օրթաք Պէշիք.

Կամուրջէն ելնող շոգենաւներ

12 30 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Սթէն. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ.
1 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
1 45 Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլ. Չէնկէլք. Արնավ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշչաբ. Պէյգ. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
2 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրու. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
2 30 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բ. Բ. Մահ. Բաշչաբ. Պէյգ. Պէօյիւքտ.
2 45 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Սթէն. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
3 30 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկէօն Եէնիք. Թարապ. Պէօյի. Մէզարպ. Եէնիմ.
3 45 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլք. Վանիքէօյ Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Րիֆաթբաշ. Բաշչաբ. Պէյգ. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզ. Եէնիմահալլէ։
4 15 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզար. Եէնիմ.
5 — Գապ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէօյ. Թարապ. Պէօյ. Մէզարպ. Եէնիմ. Բ. և Ա. Գավագ։
6 — Պէշ. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար Միրկէօն Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզ. Եէնիմահալլէ
6 45 Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր Չէնկէլ. Արնավ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսր. Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք.
8 15 Պէշիք. Օրթաք. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզ. Եէնիմ.
9 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ.
10 — Գապաթ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բ. Բ. Մահ. Բաշչաբ. Պէյգ. Թարապ. Մէզարպ. Բ. և Ա. Գավագ
10 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Սթէն. Եէնիք. Թարապ. Քիրէճ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
11 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկէօն Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
11 — Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաշչաբ. Պէյգ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք.
12 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ.